

Брюксел, 16 юни 2025 г.
(OR. en)

10300/25
ADD 6

Междуетноститутуционално досие:
2025/0162 (NLE)

AELE 53
CH 19
MI 400

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 13 юни 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 309 ANNEX 6

Относно: ПРИЛОЖЕНИЕ към Предложение за Решение на Съвета за
сключване на широкообхватен пакет от споразумения за
консолидиране, задълбочаване и разширяване на двустранните
отношения с Конфедерация Швейцария

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 309 ANNEX 6.

Приложение: COM(2025) 309 ANNEX 6

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.6.2025 г.
COM(2025) 309 final

ANNEX 6

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за Решение на Съвета

**за сключване на широкообхватен пакет от споразумения за консолидиране,
задълбочаване и разширяване на двустранните отношения с Конфедерация
Швейцария**

СПОРАЗУМЕНИЕ
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ
ОТНОСНО ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯТА

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“,

и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана по-нататък „Швейцария“,

наричани заедно по-нататък „договарящите страни“;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД съществуващата особено тясна интеграция на електроенергийните системи на Съюза и Швейцария и факта, че Швейцария беше част от групата европейски държави, които развиха трансгранична търговия с електроенергия в Европа въз основа на сътрудничеството между операторите на преносни системи с цел да се възползват от предимствата на споделените енергийни ресурси;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че през последните две десетилетия в Съюза е създадена подробна правна рамка за организиране на ефективен вътрешен пазар на електроенергия с механизми за търговия с електроенергия, като например свързване на пазарите в целия Съюз, която заменя предишната рамка за сътрудничество;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че неприлагането на правилата на Съюза по отношение на търговията с електроенергия и сигурността на снабдяването в Швейцария и произтичащото от това неучастие на Швейцария в съвместни схеми за търговия, платформи и координационни органи, уредени от правото на Съюза, поставя все по-големи предизвикателства пред сътрудничеството в областта на електроенергията между договарящите страни и пред сигурността на снабдяването им, което води до неефективност на пазара, по-високи трансакционни разходи, правна несигурност и липса на надеждност при обмена на електроенергия, което от своя страна води до допълнителни разходи за потребителите на електроенергия;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ, че настоящото споразумение, като отчита съществуващата тясна физическа интеграция на швейцарската електроенергийна система в европейската електроенергийна система, има за цел да засили взаимното сътрудничество в електроенергийния сектор, да даде възможност на Швейцария да участва във всички схеми за търговия, платформи и общи координационни органи, уредени от правото на Съюза, да се насърчи трансграничната търговия с електроенергия, да се повишат икономическата ефективност и социалното благосъстояние, да се подсили сигурността на снабдяването, да се подобри стабилността на електроенергийната мрежа и да се улесни преходът към енергийна система с нулеви нетни емисии на парникови газове в Европа до 2050 г. за взаимната полза на Швейцария и Съюза;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че за участието на Швейцария във вътрешния пазар на електроенергия на Съюза е нужно нейното интегриране по начин, който гарантира еднакви права и задължения за договарящите страни. Това от своя страна изисква подходящи правила за еднакви условия на конкуренция, които гарантират открита и лоялна конкуренция между договарящите страни, включително съответни правила в областта на конкуренцията, околната среда и производството на енергия от възобновяеми източници;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ необходимостта от тясно сътрудничество между договарящите страни и техните органи за правилното тълкуване и прилагане на правилата на вътрешния пазар на електроенергия и за повишаване на стабилността на регионалната електроенергийна мрежа, както и на сигурността на снабдяването, особено в периоди на енергийна криза;

КАТО ИЗТЪКВАТ, че договарящите страни придават голямо значение на сигурността на електроснабдяването в рамките на сътрудничеството си по настоящото споразумение и че основна цел на настоящото споразумение е да се създадат надеждни правила, които да гарантират, че двете договарящи страни ще продължат да обменят електроенергия и в периоди на енергийна криза, въз основа на ясни правила, така че да могат да разчитат на потоци на електроенергия от едната към другата страна, като по този начин се намаляват разходите за потребителите на електроенергия;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че дългосрочното резервиране на физическа трансгранична преносна способност ограничава принципа на достъп на трети страни, прилаган в правилата на пазара на електроенергия на Съюза, и че третирането на сключени в миналото договори с дългосрочно резервиране на физическа преносна способност с държави извън Съюза може да повдигне сложни правни въпроси, с настоящото споразумение следва да се осигури правна сигурност по отношение на постепенното премахване на такова резервиране, както и по отношение на режима, приложим през преходния период;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД ползите от трансграничната търговия с електроенергия и стимулирането на инвестициите за икономически ефективни, чисти и сигурни доставки на електроенергия в Съюза и Швейцария;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че публичната собственост върху електроенергийната инфраструктура може да бъде легитимен политически избор;

КАТО ЦЕЛЯТ да се укрепи и задълбочи участието на Швейцария и нейните предприятия във вътрешния пазар на Съюза, в който Швейцария участва въз основа на настоящото споразумение;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че за правилното функциониране и хомогенността в областите на вътрешния пазар, в които Швейцария участва, са необходими еднакви условия на конкуренция между швейцарските предприятия и предприятията от Съюза, основани на материалноправни и процесуалноправни разпоредби по отношение на държавната помощ, равностойни на тези, които се прилагат във вътрешния пазар;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО автономността на договарящите страни и ролята и компетентността на техните институции, а що се отнася до Швейцария — зачитането на принципите, произтичащи от нейния конституционен ред, включително пряката демокрация, разделението на властите и федерализма;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Съюзът и Швейцария са обвързани с множество двустранни споразумения, които обхващат различни области и предвиждат специфични права и задължения, които в някои отношения са сходни с предвидените в рамките на Съюза;

КАТО ПРИПОМНЯТ, че целта на тези двустранни споразумения е да се повиши конкурентоспособността на Европа и да се създадат по-тесни икономически връзки между договарящите страни, основани на равенство, реципрочност и общ баланс на техните предимства, права и задължения;

РЕШЕНИ да засилят и задълбочат участието на Швейцария във вътрешния пазар на Съюза въз основа на същите правила, които се прилагат по отношение на вътрешния пазар, като същевременно запазват своята независимост и тази на своите институции, а що се отнася до Швейцария — като се зачитат принципите, произтичащи от пряката демокрация, федерализма и секторния характер на участието ѝ във вътрешния пазар;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО, че се запазва компетентността на Федералния върховен съд на Швейцария и на всички други швейцарски съдилища, както и на съдилищата на държавите членки и на Съда на Европейския съюз да тълкуват Споразумението в индивидуални случаи;

КАТО СЪЗНАВАТ, че се осигурява единство в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както настоящи, така и бъдещи,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ЧАСТ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1

Цел

1. Целта на настоящото споразумение е да се позволи участието на Швейцария във вътрешния пазар на електроенергия на Съюза, като се осигури еднакво прилагане на правилата на вътрешния пазар на електроенергия, при необходимост адаптирани, при условията и по реда, определени в настоящото споразумение.
2. В тази връзка настоящото споразумение има за цел:
 - а) да се гарантира за всички участници на пазара равен достъп до пазарите на електроенергия на Съюза и на Швейцария, включително достъп до съвместни схеми за търговия, платформи и координационни органи;
 - б) да се насърчи трансграничната търговия с електроенергия във взаимна полза на Съюза и Швейцария, включително чрез по-добро разпределяне и управление на преносната способност на преносната система, особено по междусистемните електропроводи;
 - в) да се осигури стабилността на регионалната електроенергийна мрежа и на връзката на швейцарската електроенергийна система с взаимосвързаната система на Съюза;
 - г) да се осигури висока степен на сигурност на снабдяването;

- д) да се гарантират целостта и прозрачността на пазара на електроенергия на едро;
- е) да се увеличи и насърчи дялът на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, и да се гарантира високо равнище на опазване на околната среда в електроенергийния сектор, за да се улесни преходът към енергийна система с нулеви нетни емисии на парникови газове в Европа до 2050 г.;
- ж) да се засили сътрудничеството между договарящите страни, съответните им регулаторни органи и операторите в електроенергийния сектор.

ЧЛЕН 2

Обхват

1. Настоящото споразумение се прилага за електроенергийния сектор по отношение на производството, преноса, разпределението, търговията и доставката на електроенергия.
2. Настоящото споразумение се прилага и по отношение на въпроси, пряко свързани с електроенергийния сектор, както е посочено в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 3

Недискриминация

Договарящите страни се ангажират да не предприемат дискриминационни мерки при прилагането на настоящото споразумение.

ЧАСТ II

ПРАВИЛА ОТНОСНО УЧАСТИЕТО ВЪВ ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

ЧЛЕН 4

Правила, уреждащи електроенергийния сектор

Швейцария прилага правните актове в електроенергийния сектор, посочени в приложение I.

ЧЛЕН 5

Оператор на швейцарската преносна система

1. Без да се засягат разпоредбите относно отделянето на операторите на преносни системи (наричани по-нататък „ОПС“), съдържащи се в правните актове, посочени в приложение I, никоя от разпоредбите в настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща швейцарските публични органи, като например кантони и общини, да имат пряко или непряко мажоритарно участие в оператора на швейцарската преносна система.
2. Никоя от разпоредбите в настоящото споразумение не възпрепятства дружествата, които осъществяват дейност в електроенергийния сектор, да притежават пряко или непряко мажоритарно участие в швейцарския ОПС в границите на разпоредбите относно отделянето на ОПС, съдържащи се в правните актове, посочени в приложение I.

ЧЛЕН 6

Швейцарски оператори на разпределителни системи

Без да се засягат разпоредбите относно отделянето на операторите на разпределителни системи, съдържащи се в правните актове, посочени в приложение I, никоя от разпоредбите в настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща швейцарските публични органи, като например кантони и общини:

- а) да притежават изцяло или да имат пряко или непряко мажоритарно участие в швейцарските оператори на разпределителни системи;
- б) да организират свои оператори на електроенергийни мрежи и субекти за производство или доставка съгласно публичното право.

ЧЛЕН 7

Универсална услуга в Швейцария

1. Никоя от разпоредбите в настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща Швейцария да приема мерки за защита на потребителите, които предвиждат право на домакинствата и предприятията, които са под определен праг на потребление, да се ползват от универсална услуга, включително от услугите на последен възможен доставчик, в съответствие с разпоредбите на правните актове, посочени в приложение I.
2. Настоящото споразумение не може да се тълкува и като възпрепятстващо регулирането на цените на универсалната услуга в съответствие с разпоредбите на правните актове, посочени в приложение I.

ЧЛЕН 8

Преходен режим за съществуващото дългосрочно резервиране на преносна способност по междусистемните електропроводи на швейцарските граници

1. За да се осигури спазването на принципа на недискриминационен достъп до електроенергийната мрежа, съществуващото дългосрочно резервиране на преносна способност за електроенергия по междусистемните електропроводи между Швейцария и Франция, както е определено в сключените преди 1 януари 2002 г. договори, които са изброени в раздел Б от приложение II, се премахва с влизането в сила на настоящото споразумение. На титулярите на тези договори се предоставя финансова компенсация за преходен период, който изтича седем години след влизането в сила на настоящото споразумение, но не по-късно от датата на изтичане на съответния съществуващ договор, посочен в раздел Б от приложение II, ако този договор изтича преди това. Промените в договорите, изброени в раздел Б от приложение II, не засягат премахването на дългосрочното резервиране на преносна способност, нито преходния период.
2. В раздел А от приложение II са определени принципите на финансовата компенсация и задачите на националните регулаторни органи (наричани по-нататък „НРО“) във връзка с компенсацията и нейното финансиране.
3. Независимо от параграф 1 резервирането на преносна способност, свързано с изброените в раздел В от приложение II трансгранични водноелектрически съоръжения с по-малък обем на такова резервиране, ненадвишаващ 65 MW, се запазва за преходен период, който изтича 15 години след влизането в сила на настоящото споразумение, но не по-късно от датата на изтичане на съответната съществуваща концесия, ако срокът на концесията изтича преди това, и впоследствие се премахва.

ЧЛЕН 9

Сигурност на снабдяването и резерви

1. Договарящите страни придават голямо значение на сигурността на електроснабдяването в рамките на сътрудничеството си по настоящото споразумение. За да се гарантира функционирането на пазарите на електроенергия и достигането на електроенергията до местата, където е най-необходима, трансграничните междусистемни електропроводи остават отворени, включително в периоди на електроенергийна криза, в съответствие с настоящото споразумение. Избягват се мерки, които застрашават сигурността на електроснабдяването, особено в случай на електроенергийни кризи, по-специално интервенции като неоснователни ограничения на трансграничните потоци на електроенергия.
2. Швейцария може да предприема необходимите пропорционални и ненарушаващи пазара мерки за обезпечаване на сигурността на електроснабдяването, по-специално чрез създаване и поддържане на електроенергийни резерви дотолкова, доколкото са съвместими с настоящото споразумение.
3. При оценката на адекватността на националните си ресурси Швейцария може да прави допускания, като отчита особеностите на националното търсене и предлагане на електроенергия, включително особености, произтичащи от факта, че Швейцария не е държава — членка на Съюза, или от елементи, които могат да бъдат от особено значение за сигурността на снабдяването в Швейцария, като например намалената наличност на ядрена енергия и газ за производство на електроенергия в съседните държави, при условие че тези опасения се разглеждат по пропорционален и разумен начин.
4. За да се гарантира ефективността на правилата относно държавната подкрепа за адекватност на производството съгласно настоящото споразумение и за да се вземат предвид новите възможности за обмен на електроенергия въз основа на правила със задължителен характер след влизането в сила на настоящото споразумение, държавната подкрепа за резерви за адекватност, предоставена преди влизането в сила на настоящото споразумение, която не е съвместима с настоящото споразумение, не може да е с продължителност, надхвърляща шест години след влизането в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 10

Участие на Швейцария в институции и други органи

1. Швейцария и съответните швейцарски субекти участват в институции, комитети, региони, схеми, платформи, инициативи и други подобни органи, които са от значение съгласно настоящото споразумение.
2. По-конкретно:
 - а) швейцарският НРО участва в Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (наричана по-нататък „ACER“);
 - б) швейцарският ОПС участва в Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (наричана по-нататък „ЕМОПС-Е“);
 - в) швейцарските оператори на разпределителни системи участват в Организацията на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз (наричана по-нататък „ООРСЕС“).
3. Подробностите за участието на Швейцария са посочени в приложенията.

ЧЛЕН 11

Експлоатация на енергийните ресурси и собственост върху инсталациите за производство

1. Швейцария запазва правото си да определя условията за експлоатация на своите енергийни ресурси, включително за използването на водноелектрическа енергия, в границите на съответното приложимо законодателство по настоящото споразумение, както и правото си да избира между различни енергийни източници и общата структура на своето енергоснабдяване.
2. Никоя от разпоредбите в настоящото споразумение не възпрепятства публичната собственост върху инсталациите за производство, включително за производство на водноелектрическа енергия, от страна на публични органи в границите на съответното приложимо законодателство в областта на електроенергията.

ЧАСТ III

ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

ЧЛЕН 12

Цели на разпоредбите относно държавната помощ

1. Целите на тази част са да се осигурят еднакви условия на конкуренция между предприятията от Съюза и Швейцария в областите на вътрешния пазар, попадащи в обхвата на настоящото споразумение, и да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар чрез определяне на материалноправни и процесуалноправни разпоредби относно държавната помощ.

2. Настоящата част и приложенията към нея не променят нито обхвата, нито целите на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 13

Държавна помощ

1. Освен ако настоящото споразумение не предвижда друго, всяка помощ, предоставена от Швейцария или от държава — членка на Съюза, или чрез държавни ресурси, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между договарящите страни в рамките на обхвата на настоящото споразумение, е несъвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар.

2. Следните случаи са съвместими с правилното функциониране на вътрешния пазар:

- а) помощи със социален характер, предоставени на отделни потребители, при условие че тези помощи се предоставят, без да се прави разграничение по отношение на произхода на засегнатите стоки;
- б) помощи за отстраняване на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития;
- в) мерките, посочени в раздел А от приложение III.

3. Следните случаи могат да се считат за съвместими с правилното функциониране на вътрешния пазар:

- а) помощи за насърчаване на икономическото развитие на региони, където жизненото равнище е необичайно ниско или където има високо равнище на непълна заетост;

- б) помощи за подпомагане изпълнението на важен проект от общоевропейски интерес или от общ интерес на договарящите страни, или с цел преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава — членка на Съюза, или на Швейцария;
- в) помощи, които имат за цел да улеснят развитието на някои икономически дейности или на някои икономически региони, доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на интересите на договарящите страни;
- г) помощи за насърчаване на културата и опазване на културното наследство, доколкото тези помощи не засягат условията на търговия и конкуренцията до степен, която противоречи на интересите на договарящите страни;
- д) категориите помощ, посочени в раздел Б от приложение III.

4. Помощта, предоставена в съответствие с раздел В от приложение III, се счита за съвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар и се освобождава от изискванията за уведомяване съгласно член 14.

5. Помощта, предоставена на предприятия, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес или които имат характер на фискален монопол, се подчинява на правилата, съдържащи се в настоящото споразумение, доколкото прилагането на тези правила не пречат юридически или фактически изпълнението на специфичните задачи, които са им възложени. Развитието на търговията не трябва да се засяга до степен, която би била в противоречие с интересите на договарящите страни.

6. Настоящата част не се прилага за помощи, когато сумата, предоставена на отделно предприятие за дейности, попадащи в обхвата на настоящото споразумение, представлява помощ *de minimis*, както е посочено в раздел Г от приложение III.

7. Съвместният комитет, създаден съгласно член 25 от настоящото споразумение (наричан по-нататък „Съвместният комитет“), може да реши да актуализира раздели А и Б от приложение III, като определи мерки, които са съвместими, или категории помощи, които могат да се считат за съвместими с правилното функциониране на вътрешния пазар.

ЧЛЕН 14

Надзор

1. За целите на член 12 Съюзът, в съответствие с разпределението на областите на компетентност между Съюза и неговите държави членки, и Швейцария, в съответствие със своя конституционен ред относно компетентността, упражняват надзор върху прилагането на правилата за държавна помощ на съответната си територия в съответствие с настоящата част.

2. За целите на изпълнението на настоящата част Съюзът поддържа система за надзор на държавната помощ в съответствие с членове 93, 106, 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“), допълнени от правните актове на Съюза в областта на държавната помощ и правните актове на Съюза относно държавната помощ в електроенергийния сектор, изброени в точка 1 от раздел А на приложение IV.

3. За целите на изпълнението на настоящата част в срок от пет години от влизането в сила на настоящото споразумение Швейцария създава и поддържа система за надзор на държавната помощ, която осигурява по всяко време равнище на надзор и правоприлагане, равностойно на това, което се прилага в Съюза, както е определено в параграф 2, включително следното:

а) независим надзорен орган; и

- б) процедури, осигуряващи прегледа от страна на надзорния орган на съвместимостта на помощта с правилното функциониране на вътрешния пазар, включително следното:
- i) предварително уведомяване на надзорния орган за планираната помощ;
 - ii) оценка от надзорния орган на помощта, за която е подадено уведомление, и неговата компетентност да преразглежда помощи, за които не е подадено уведомление;
 - iii) оспорване пред компетентния съдебен орган, със суспензивно действие от момента, в който актът може да бъде оспорен, на помощ, която надзорният орган счита за несъвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар; и
 - iv) възстановяване, включително с лихви, на помощта, която е била предоставена и за която е установено, че е несъвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар.

4. В съответствие с конституционния ред на Швейцария относно компетентността параграф 3, буква б), подточки iii) и iv) не се прилагат за актовете на Федералното събрание на Швейцария и на Федералния съвет на Швейцария.

5. Когато швейцарският надзорен орган не може да оспори помощта на Федералното събрание на Швейцария или на Федералния съвет на Швейцария пред съдебен орган поради ограниченията на своята компетентност съгласно швейцарския конституционен ред, той оспорва прилагането на тази помощ от други органи във всички конкретни случаи. Ако съдебният орган установи, че тази помощ е несъвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар, компетентните швейцарски съдебни и административни органи вземат това заключение предвид, когато преценяват дали да приложат помощта в разглеждания от тях случай.

ЧЛЕН 15

Съществуваща помощ

1. Член 14, параграф 3, буква б) не се прилага за съществуваща помощ, включително схеми за помощ и индивидуална помощ.
2. За целите на настоящото споразумение съществуващата помощ включва помощ, предоставена преди влизането в сила на настоящото споразумение и в срок от пет години след това.
3. В срок от дванадесет месеца от датата на създаване на системата за надзор съгласно член 14, параграф 3 надзорният орган се запознава със съществуващите схеми за помощ, попадащи в обхвата на настоящото споразумение, които все още са в сила, и прави *prima facie* оценка на тези схеми съгласно критериите, определени в член 13.
4. Всички съществуващи схеми за помощ в Швейцария подлежат на постоянен преглед от надзорния орган по отношение на съвместимостта им с правилното функциониране на вътрешния пазар в съответствие с параграфи 5, 6 и 7.
5. Ако надзорният орган счита, че съществуваща схема за помощ не е или вече не е съвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар, той уведомява компетентните органи за задължението да се съобразят с настоящата част. Ако такава схема за помощ бъде изменена или прекратена, компетентните органи уведомяват надзорния орган.
6. Ако надзорният орган счита, че предприетите от компетентните органи мерки са подходящи за осигуряване на съвместимостта на схемата за помощ с правилното функциониране на вътрешния пазар, той публикува тези мерки.

7. Независимо от параграф 1 от настоящия член, ако надзорният орган счита, че схемата за помощ продължава да е несъвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар, той публикува своята оценка и оспорва прилагането на тази схема за помощ във всички конкретни случаи в съответствие с член 14, параграф 3, буква б), подточка iii) и член 14, параграф 5.

8. За целите на настоящата част, ако съществуваща схема за помощ бъде изменена по начин, който засяга съвместимостта на помощта с правилното функциониране на вътрешния пазар, помощта се счита за нова помощ и следователно се подчинява на член 14, параграф 3, буква б).

ЧЛЕН 16

Прозрачност

1. По отношение на помощите, предоставяни на тяхна територия, договарящите страни осигуряват прозрачност. За Съюза прозрачността се основава на материалноправни и процесуалноправни разпоредби, които се прилагат в Съюза по отношение на държавната помощ в рамките на обхвата на настоящото споразумение. За Швейцария прозрачността се основава на материалноправни и процесуалноправни разпоредби, които са равностойни на прилаганите в Съюза по отношение на държавната помощ в рамките на обхвата на настоящото споразумение.

2. По отношение на своята територия и освен ако в настоящата част не е предвидено друго, всяка договаряща страна осигурява публикуването на:

- а) предоставените помощи;
- б) становищата или решенията на своите надзорни органи;

- в) решенията на своите компетентни съдебни органи относно съвместимостта на помощта с правилното функциониране на вътрешния пазар; и
- г) насоките и съобщенията, прилагани от нейните надзорни органи.

ЧЛЕН 17

Условия на сътрудничеството

1. Договарящите страни си сътрудничат и обменят информация за държавната помощ при спазване на съответното си законодателство и в зависимост от наличните ресурси.
2. За целите на еднаквото изпълнение, прилагане и тълкуване на материалноправните разпоредби за държавната помощ и за тяхното хармонично развитие:
 - а) договарящите страни си сътрудничат и се консултират помежду си по отношение на съответните насоки и съобщения, посочени в раздел Б от приложение IV; и
 - б) надзорните органи на договарящите страни сключват споразумения за редовен обмен на информация, включително относно последиците за прилагането на правилата по отношение на съществуващата помощ.

ЧЛЕН 18

Консултации

1. По искане на някоя договаряща страна договарящите страни се консултират помежду си в рамките на Съвместния комитет по въпроси, свързани с изпълнението на настоящата част.
2. В случай на събития, засягащи важни интереси на някоя договаряща страна, които могат да повлияят на изпълнението на настоящата част, по искане на една от договарящите страни Съвместният комитет провежда заседание на подходящо високо равнище в срок от 30 дни от отправянето на искането, за да обсъди въпроса.

ЧЛЕН 19

Включване на правни актове, отнасящи се до държавната помощ

1. Независимо от член 27, за целите на член 13, параграфи 4 и 6, и член 14, параграфи 2 и 3, и за да се гарантират правната сигурност и хомогенността на правото в областите на вътрешния пазар, в които Швейцария участва по силата на настоящото споразумение, Швейцария и Съюзът гарантират, че правните актове на Съюза, приети в областите, обхванати от раздели В и Г от приложение III, както и от раздел А от приложение IV, се включват в тези приложения възможно най-бързо след приемането им.
2. Когато приема правен акт в областта, обхваната от раздели В и Г от приложение III или раздел А от приложение IV, Съюзът информира Швейцария за това възможно най-бързо чрез Съвместния комитет. По искане на една от договарящите страни Съвместният комитет провежда обмен на мнения.

3. Съвместният комитет действа в съответствие с параграф 1, като приема възможно най-бързо решение за изменение на раздели В и Г от приложение III, както и на раздел А от приложение IV, включително необходимите адаптации.

4. При спазване на член 28 решенията на Съвместния комитет съгласно параграф 3 от настоящия член влизат в сила незабавно, но при никакви обстоятелства преди датата, на която съответният правен акт на Съюза стане приложим в Съюза.

ЧАСТ IV

ОБЛАСТИ, СВЪРЗАНИ С ПАЗАРА НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

ЧЛЕН 20

Околна среда

1. Договарящите страни осигуряват високо равнище на опазване на околната среда в електроенергийния сектор.

2. Швейцария осигурява високо равнище на опазване на околната среда в съответствие с член 27, параграф 3 и приложение V.

ЧЛЕН 21

Възобновяеми източници на енергия

1. Договарящите страни си сътрудничат в областта на възобновяемите източници на енергия, по-специално по отношение на тяхното внедряване и насърчаване.
2. Договарящите страни се ангажират да увеличат дела на енергията от възобновяеми източници в своите енергийни системи. Швейцария прилага правните актове относно възобновяемите източници на енергия, посочени в приложение VI, и по-специално определя подходяща индикативна цел в областта на енергията от възобновяеми източници.
3. Договарящите страни се стремят да ускорят процедурите си по планиране и издаване на разрешения.

ЧЛЕН 22

Сътрудничество в областта на инфраструктурата

1. Договарящите страни си сътрудничат, за да улеснят своевременното развитие и оперативната съвместимост на електроенергийната инфраструктура, свързваща техните територии.
2. Всяка от договарящите страни осигурява изготвянето, публикуването и редовното актуализиране на планове за развитие на мрежите на своите електропреносни системи.

3. За целите на потенциалното квалифициране на швейцарски инфраструктурни проекти като проекти от взаимен интерес съгласно член 2, параграф 1 и член 4, параграф 2, буква д) от Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета¹ за Швейцария се предполага висока степен на сближаване на рамката на политиката. Швейцария способства за прилагането на подобен график за ускорено изпълнение и на други мерки за подкрепа на политиката, както е предвидено в посочения регламент.

ЧАСТ V

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ГЛАВА 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 23

Цели на институционалните разпоредби

1. Целта на настоящата част е да се гарантира на договарящите страни, на икономическите оператори и на физическите лица по-голяма правна сигурност, равно третиране и еднакви условия на конкуренция в областите, свързани с вътрешния пазар, които попадат в обхвата на настоящото споразумение.

¹ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/869 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2022 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013, (ОВ ЕС L 152, 3.6.2022 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

2. За тази цел в настоящата част са предвидени институционални решения за улесняване на непрекъснатото и балансирано укрепване на икономическите отношения между договарящите страни. Като се вземат предвид принципите на международното право, в настоящата част се определят по-конкретно институционалните решения за настоящото споразумение, които са общи за двустранните споразумения, сключени или които предстои да бъдат сключени в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва, без да се променят обхватът и целите на настоящото споразумение, а именно:

- а) процедурата за привеждане на Споразумението в съответствие с правните актове на Съюза, които са от значение за настоящото споразумение;
- б) еднаквото тълкуване и прилагане на настоящото споразумение и на правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в настоящото споразумение;
- в) наблюдението и прилагането на настоящото споразумение; и
- г) уреждането на спорове в контекста на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 24

Двустранни споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар,
в които участва Швейцария

1. Съществуващите и бъдещите двустранни споразумения между Съюза и Швейцария в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, се считат за съгласувано цяло, което осигурява баланс на правата и задълженията между Съюза и Швейцария.

2. Настоящото споразумение представлява двустранно споразумение в област, свързана с вътрешния пазар, в която участва Швейцария.

ЧЛЕН 25

Съвместен комитет

1. Създава се Съвместен комитет. Съвместният комитет се състои от представители на договарящите страни.
2. Съвместният комитет се председателства съвместно от представител на Съюза и представител на Швейцария.
3. Съвместният комитет:
 - а) осигурява правилното функциониране и ефективното администриране и прилагане на настоящото споразумение;
 - б) предоставя форум за взаимни консултации и непрекъснат обмен на информация между договарящите страни, по-специално с цел намиране на решение на всякакви затруднения при тълкуването или прилагането на настоящото споразумение или на правен акт на Съюза, на който се прави позоваване в настоящото споразумение, в съответствие с член 32;
 - в) отправя препоръки към договарящите страни по въпроси, свързани с настоящото споразумение;
 - г) приема решения, когато това е предвидено изрично в настоящото споразумение; и

д) упражнява всяка друга компетентност, предоставена му с настоящото споразумение.

4. В случай на изменение на членове 1—6, 10—15, 17 или 18 от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „Протокол (№ 7)“, Съвместният комитет изменя съответно допълнението към приложение I.

5. Съвместният комитет работи с консенсус.

Решенията му са задължителни за договарящите страни, които предприемат всички необходими мерки за тяхното изпълнение.

6. Съвместният комитет заседава най-малко веднъж годишно, на ротационен принцип в Брюксел и Берн, освен ако съпредседателите не решат друго. Той заседава и по искане на която и да е от договарящите страни. Съпредседателите могат да се споразумеят заседанието на Съвместния комитет да се проведе чрез видеоконферентна или телеконферентна връзка.

7. Съвместният комитет приема свой процедурен правилник и го актуализира при необходимост.

8. Съвместният комитет може да реши да създаде работна група или група от експерти, която да го подпомага при изпълнението на неговите задължения.

ГЛАВА 2

ПРИВЕЖДАНЕ НА НАСТОЯЩОТО СПОРАЗУМЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРАВНИТЕ АКТОВЕ НА СЪЮЗА

ЧЛЕН 26

Участие в изготвянето на правни актове на Съюза („оформяне на решения“)

1. При изготвянето на предложение за правен акт на Съюза в съответствие с ДФЕС в областта, обхваната от настоящото споразумение, Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“) уведомява Швейцария за това и неофициално се консултира с експерти на Швейцария по същия начин, по който иска становищата на експерти на държавите — членки на Съюза, при изготвянето на своите предложения.

По искане на една от договарящите страни, в Съвместния комитет се провежда предварителен обмен на мнения.

Договарящите страни се консултират отново, по искане на една от тях, в рамките на Съвместния комитет във важни моменти от етапа, предхождащ приемането на правния акт от Съюза, в рамките на непрекъснат процес на информиране и консултиране.

2. При изготвянето, в съответствие с ДФЕС, на делегирани актове относно основни актове от правото на Съюза в областта, обхваната от настоящото споразумение, Комисията гарантира, че Швейцария има възможно най-широко участие в изготвянето на проектите, и се консултира с експерти на Швейцария на същата основа, на която се консултира с експерти на държавите — членки на Съюза.

3. При изготвянето, в съответствие с ДФЕС, на актове за изпълнение относно основни актове от правото на Съюза в областта, обхваната от настоящото споразумение, Европейската комисия гарантира, че Швейцария има възможно най-широко участие в изготвянето на проектите, които ще бъдат представени по-късно на комитетите, подпомагащи Комисията при упражняването на изпълнителните ѝ правомощия, и се консултира с експерти на Швейцария на същата основа, на която се консултира с експерти на държавите — членки на Съюза.

4. Експертите на Швейцария участват в работата на комитети, които не са обхванати от параграфи 2 и 3, когато това е необходимо за правилното функциониране на настоящото споразумение. Съвместният комитет изготвя и актуализира списък на тези комитети и, когато е целесъобразно, на други комитети със сходни характеристики.

5. Настоящият член не се прилага по отношение на правни актове на Съюза или разпоредби от тях, попадащи в обхвата на изключение, посочено в член 27, параграф 8.

ЧЛЕН 27

Включване на правни актове на Съюза

1. За да се гарантират правната сигурност и хомогенността на правото в областта, свързана с вътрешния пазар, в която Швейцария участва по силата на настоящото споразумение, Швейцария и Съюзът гарантират, че правните актове на Съюза, приети в областта, обхваната от настоящото споразумение, се включват в настоящото споразумение възможно най-бързо след приемането им.

2. Правните актове на Съюза, включени в приложение I и VI в съответствие с параграф 5, по силата на включването им в настоящото споразумение са част от правния ред на Швейцария, като според случая са предмет на адаптациите, приети от Съвместния комитет.

3. Швейцария приема или запазва разпоредби с приложимост в електроенергийния сектор, с които се определят изисквания, гарантиращи най-малко същото равнище на опазване на околната среда като определеното в правните актове на Съюза, които са включени в приложение V в съответствие с параграф 5. Разпоредбите на швейцарското законодателство, приети или запазени в съответствие с настоящия параграф, не могат да бъдат причина за ограничаване на свободния достъп до швейцарския пазар на стоки и услуги от Съюза, които отговарят на изискванията, определени в посочените в приложение V правни актове на Съюза.
4. Когато приема правен акт в областта, обхваната от настоящото споразумение, Съюзът информира Швейцария за това възможно най-бързо чрез Съвместния комитет. По искане на една от договарящите страни Съвместният комитет провежда обмен на мнения.
5. Съвместният комитет действа в съответствие с параграф 1, като приема възможно най-бързо решение за изменение на приложения I, V и VI към настоящото споразумение, включително необходимите адаптации.
6. Без да се засягат параграфи 1 и 2, ако е необходимо с оглед гарантирането на съгласуваност на настоящото споразумение с приложения I, V и VI, изменени в съответствие с параграф 5, Съвместният комитет може да предложи преразглеждане на настоящото споразумение, което да бъде одобрено от договарящите страни в съответствие с техните вътрешни процедури.
7. Позоваванията в настоящото споразумение на правни актове на Съюза, които вече не са в сила, се считат за позовавания на отменящия правен акт на Съюза, включен в приложения I, V и VI, считано от влизането в сила на решението на Съвместния комитет относно съответното изменение на приложения I, V и VI, освен ако в това решение не е предвидено друго.

8. Задължението, посочено в параграф 1, не се прилага за правните актове на Съюза и за техните разпоредби, попадащи в обхвата на следното изключение:

– Член 9, параграф 3.

9. При спазване на член 28 решенията на Съвместния комитет съгласно параграф 5 влизат в сила незабавно, но при никакви обстоятелства преди датата, на която съответният правен акт на Съюза стане приложим в Съюза.

10. Договарящите страни си сътрудничат добросъвестно по време на процедурата, предвидена в настоящия член, за да улеснят вземането на решения.

ЧЛЕН 28

Изпълнение на конституционни задължения от страна на Швейцария

1. По време на обмена на мнения, посочен в член 27, параграф 4, Швейцария информира Съюза дали дадено решение, посочено в член 27, параграф 5, изисква изпълнението на конституционни задължения от страна на Швейцария, за да стане обвързващо.

2. Когато решението, посочено в член 27, параграф 5, изисква от Швейцария да изпълни конституционните си задължения, за да стане това решение обвързващо, Швейцария разполага със срок от най-много две години, считано от датата на информацията, предвидена в параграф 1, освен когато е започнала процедура за референдум, като в такъв случай този срок се удължава с една година.

3. Докато се очаква информацията от Швейцария, че страната е изпълнила конституционните си задължения, договарящите страни прилагат временно решението, посочено в член 27, параграф 5, освен ако Швейцария не уведоми Съюза, че временното прилагане на решението не е възможно, и представи причините за това.

При никакви обстоятелства не може временното прилагане да настъпи преди датата, на която съответният правен акт на Съюза стане приложим в Съюза.

4. Швейцария незабавно уведомява Съюза чрез Съвместния комитет за изпълнението на конституционните си задължения, посочени в параграф 1.

5. Решението влиза в сила в деня на предаване на уведомлението, предвидено в параграф 4, но при никакви обстоятелства преди датата, на която съответният правен акт на Съюза стане приложим в Съюза.

ГЛАВА 3

ТЪЛКУВАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

ЧЛЕН 29

Принцип за еднакво тълкуване

1. За постигането на целите, посочени в член 1, 12 и 23, и в съответствие с принципите на международното публично право двустранните споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в тези споразумения, се тълкуват и прилагат еднакво в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария.
2. Правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в настоящото споразумение, и — доколкото тяхното прилагане включва понятия от правото на Съюза — разпоредбите на настоящото споразумение се тълкуват и прилагат в съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз, предхождаща или последваща подписването на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 30

Принцип на ефективно и хармонично прилагане

1. Комисията и компетентните органи на Швейцария си сътрудничат и се подпомагат взаимно при осигуряването на наблюдение върху прилагането на настоящото споразумение. Те могат да обменят информация относно дейностите по наблюдение на прилагането на настоящото споразумение. Те могат да обменят мнения и да обсъждат въпроси от взаимен интерес.
2. Всяка договаряща страна предприема подходящи мерки, за да гарантира ефективното и хармонично прилагане на настоящото споразумение на своята територия.
3. Наблюдението на прилагането на настоящото споразумение се извършва съвместно от договарящите страни в рамките на Съвместния комитет. Ако Комисията или компетентните органи на Швейцария узнаят за случай на неправилно прилагане, въпросът може да бъде отнесен до Съвместния комитет, за да се намери приемливо решение.
4. Комисията и компетентните органи на Швейцария съответно наблюдават прилагането на настоящото споразумение от другата договаряща страна. Прилага се процедурата, предвидена в член 32 от настоящото споразумение.

Доколкото, за да се гарантира ефективното и хармонично прилагане на настоящото споразумение, институциите на Съюза следва да разполагат с определени правомощия за наблюдение по отношение на една договаряща страна, като например правомощията за разследване и вземане на решения, настоящото споразумение трябва специално да предвижда тези правомощия.

ЧЛЕН 31

Принцип на изключителност

Договарящите страни се ангажират да не използват за решаването на спор относно тълкуването или прилагането на настоящото споразумение и на правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в настоящото споразумение, или, когато е приложимо, относно съответствието с настоящото споразумение на решение, прието от Комисията въз основа на настоящото споразумение, който и да е метод за уреждане на спора, различен от предвидените в настоящата част.

ЧЛЕН 32

Процедура в случай на затруднение при тълкуването или прилагането

1. В случай на затруднение при тълкуването или прилагането на настоящото споразумение или на правен акт на Съюза, на който се прави позоваване в Споразумението, договарящите страни се консултират помежду си в рамките на Съвместния комитет, за да намерят взаимно приемливо решение. За тази цел на Съвместния комитет се предоставят всички полезни елементи на информация, за да може той да направи подробен преглед на ситуацията. Съвместният комитет проучва всички възможности, които позволяват да се запази правилното функциониране на настоящото споразумение.
2. Ако Съвместният комитет не е в състояние да намери решение на затруднението, посочено в параграф 1, в срок от три месеца от датата, на която затруднението е било отнесено до него, всяка от договарящите страни може да поиска арбитражен съд да разреши спора в съответствие с правилата, определени в Протокола.

3. Когато спорът повдига въпрос относно тълкуването или прилагането на разпоредба, посочена в член 29, параграф 2, ако тълкуването на тази разпоредба е от значение за разрешаването на спора и то е необходимо на арбитражния съд, за да постанови своето решение, той отнася въпроса до Съда на Европейския съюз.

Когато спорът повдига въпрос относно тълкуването или прилагането на разпоредба, която попада в обхвата на изключение от задължението за динамично привеждане в съответствие, посочено в член 27, параграф 8, и когато спорът не включва тълкуване или прилагане на понятия от правото на Съюза, арбитражният съд решава спора, без да сезира Съда на Европейския съюз.

4. Когато арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз съгласно параграф 3:

- а) решението на Съда на Европейския съюз има задължителна сила за арбитражния съд, както и;
- б) Швейцария се ползва със същите права като държавите членки и институциите на Съюза и подлежи на същите процедури пред Съда на Европейския съюз *mutatis mutandis*.

5. Всяка договаряща страна взема всички необходими мерки, за да изпълни добросъвестно решението на арбитражния съд. Договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила настоящото споразумение, информира другата договаряща страна чрез Съвместния комитет за мерките, които е предприела, за да се съобрази с решението на арбитражния съд.

ЧЛЕН 33

Компенсаторни мерки

1. Ако договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не се е съобразила с настоящото споразумение, не информира другата договаряща страна в разумен срок, определен в съответствие с член IV.2, параграф 6 от Протокола, за мерките, които е предприела, за да се съобрази с решението на арбитражния съд, или ако другата договаряща страна счита, че съобщените мерки не съответстват на решението на арбитражния съд, тази друга договаряща страна може да приеме пропорционални компенсаторни мерки в рамките на настоящото споразумение или на всяко друго двустранно споразумение в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва (наричани по-нататък „компенсаторни мерки“), за да отстрани потенциален дисбаланс. Тя уведомява договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила настоящото споразумение, за компенсаторните мерки, които се посочват в уведомлението. Тези компенсаторни мерки пораждат действие три месеца след датата на това уведомление.
2. Ако в срок от един месец от датата на уведомяване за планираните компенсаторни мерки Съвместният комитет не е взел решение за спиране, изменение или отмяна на тези компенсаторни мерки, всяка от договарящите страни може да отнесе въпроса за пропорционалността на тези компенсаторни мерки до арбитраж в съответствие с Протокола.
3. Арбитражният съд взема решение в сроковете, определени в член III.8, параграф 4 от Протокола.
4. Компенсаторните мерки нямат обратно действие. По-специално се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили преди влизането в сила на компенсаторните мерки.

ЧЛЕН 34

Сътрудничество между юрисдикциите

1. За да се насърчи еднаквото тълкуване, Федералният върховен съд на Швейцария и Съдът на Европейския съюз се споразумяват за диалог и условията за провеждането му.
2. Когато съд на държава — членка на Съюза, сезира Съда на Европейския съюз с преюдициален въпрос относно тълкуването на настоящото споразумение или на разпоредба от правен акт на Съюза, на който се прави позоваване в него, Швейцария има право да представи на Съда на Европейския съюз изявления или писмени становища.

ЧЛЕН 35

Позовавания на територии

Когато правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, съдържат позовавания на територията на „Европейския съюз“, на „Съюза“, на „общия пазар“ или на „вътрешния пазар“, за целите на настоящото споразумение тези позовавания се разбират като позовавания на териториите, посочени в член 43.

ЧЛЕН 36

Позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза

Когато правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, съдържат позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза, за целите на настоящото споразумение позоваванията се разбират като позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза, и на Швейцария.

ЧЛЕН 37

Влизане в сила и изпълнение на правните актове на Съюза

Разпоредбите на правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, относно тяхното влизане в сила или изпълнение, не са от значение за целите на настоящото споразумение.

Приложимите за Швейцария срокове и дати за въвеждане в сила и изпълнение на решенията за включване на правни актове на Съюза в настоящото споразумение произтичат от член 27, параграф 9 и член 28, параграф 5, както и от разпоредбите относно преходния режим.

ЧЛЕН 38

Адресати на правните актове на Съюза

Разпоредбите на правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, които посочват като адресати държавите — членки на Съюза, не са от значение за целите на настоящото споразумение.

ЧАСТ VI

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 39

Общи адаптации

В настоящата част се предвиждат общи адаптации, приложими по отношение на правните актове на Съюза, посочени в приложения I и VI, освен ако в съответното приложение не е предвидено друго.

ЧЛЕН 40

Обмен на информация

1. Когато държава — членка на Съюза, или неин компетентен орган трябва да предостави информация на Комисията, Швейцария или нейният компетентен орган предоставя такава информация на Комисията чрез Съвместния комитет.
2. Когато държава — членка на Съюза, или неин компетентен орган трябва да предостави информация на една или повече други държави — членки на Съюза, тя също така предоставя тази информация директно на Швейцария, като уведомява Комисията. Когато Швейцария или нейният компетентен орган трябва да предостави информация на една или повече други държави — членки на Съюза, или на техните компетентни органи, Швейцария или нейният компетентен орган прави това директно и уведомява Комисията чрез Съвместния комитет.

3. Съвместният комитет може да се съгласи на подходящи решения, които осигуряват пряк обмен на информация в области, в които е необходимо бързо предаване на информация.
4. Параграфи 1 и 2 не засягат специфичните за сектора правила и договорености, приложими за обмена на информация чрез информационни системи.
5. С изключение на предвиденото в параграф 1, когато е необходим обмен на информация между ACER или други институции на Съюза и швейцарски орган по време на изготвянето на решение или доклад, становище, препоръка или друг подобен документ, този обмен се осъществява директно между съответните органи, освен ако Съвместният комитет не реши, че такъв обмен следва да се осъществява чрез Съвместния комитет.
6. Когато за упражняване на възложените им правомощия Комисията или ACER се нуждаят от обмен на информация с предприятия в Швейцария, те могат да обменят информация директно с тези предприятия, освен ако Съвместният комитет не определи друга процедура, която да се прилага в такива случаи.
7. Когато по време на изготвянето на решение на Съюза се провеждат консултации с държавите — членки на Съюза, с техни органи или предприятия, по същия начин се провеждат консултации и с Швейцария, нейните органи и нейните предприятия.

ЧЛЕН 41

Необвързващи документи

1. Когато Комисията, ACER или други институции на Съюза издават доклади, становища, декларации, препоръки или други подобни документи до държавите — членки на Съюза, или техните органи, те могат да направят това и по отношение на Швейцария или нейните органи. Когато по време на изготвянето на такива документи се провеждат консултации с държавите — членки на Съюза, с техни органи или предприятия, по същия начин се провеждат консултации и с Швейцария, нейните органи и нейните предприятия.
2. Освен ако не бъдат публикувани, Комисията предава тези документи чрез Съвместния комитет. Съвместният комитет може да се съгласи да бъде предвиден пряк обмен. ACER и другите институции предават документите директно.

ЧЛЕН 42

Публикуване на информация

1. Когато държава — членка на Съюза, трябва да публикува определена информация, по силата на настоящото споразумение Швейцария също публикува съответната информация по съответен начин.
2. Когато съгласно акт, посочен в приложенията, трябва да бъде публикувана информация в *Официален вестник на Европейския съюз*, институцията на Съюза публикува в него и съответната информация, отнасяща се до Швейцария.

ЧАСТ VII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 43

Териториален обхват

Настоящото споразумение се прилага, от една страна, на територията, на която се прилагат Договорът за Европейския съюз и ДФЕС, и съгласно условията, предвидени в тези договори, и от друга страна — на територията на Швейцария.

ЧЛЕН 44

Клауза относно евентуално бъдещо разширяване на сътрудничеството

Договарящите страни заявяват желание да разгледат възможностите за задълбочаване на сътрудничеството в енергийния сектор извън рамките на електроенергията, по-специално в областта на водорода или газовете от възобновяеми източници.

ЧЛЕН 45

Класифицирана информация и чувствителна неклассифицирана информация

1. Никоя от разпоредбите в настоящото споразумение не може да се тълкува като задължаваща някоя от договарящите страни да предоставя класифицирана информация.

2. Класифицираната информация или материалите, предоставени от договарящите страни или обменени между тях съгласно настоящото споразумение, се обработват и защитават в съответствие със Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно процедурите за сигурност при обмена на класифицирана информация, съставено в Брюксел на 28 април 2008 г., както и с всяка мярка за сигурност за неговото изпълнение.

3. Със свое решение Съвместният комитет приема инструкции за обработка, за да се гарантира защитата на чувствителната неклассифицирана информация, обменяна между договарящите страни.

ЧЛЕН 46

Професионална тайна

Представителите, експертите и другите служители на договарящите страни са длъжни, дори и след като са престанали да изпълняват задълженията си, да не разкриват информация, получена в рамките на настоящото споразумение, която е включена в обхвата на професионалната тайна.

ЧЛЕН 47

Приложения и протоколи

Приложенията и протоколите към настоящото споразумение представляват неразделна част от него.

ЧЛЕН 48

Изпълнение

1. Договарящите страни предприемат всички подходящи мерки, общи или конкретни, за да гарантират изпълнението на задълженията, произтичащи от настоящото споразумение, и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на неговите цели.
2. Договарящите страни предприемат всички необходими мерки, за да гарантират желанния резултат от правните актове на Съюза, на които е направено позоваване в настоящото споразумение, и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на техните цели.

ЧЛЕН 49

Финансова вноска

1. Швейцария допринася за финансирането на дейностите на агенциите, информационните системи и другите дейности на Съюза, изброени в член 1 от приложение VII, до които има достъп, в съответствие с настоящия член и приложение VII.

Съвместният комитет може да приеме решение за изменение на приложение VII.
2. Съюзът може по всяко време да спре участието на Швейцария в дейностите, посочени в параграф 1 от настоящия член, ако Швейцария не спази крайния срок за плащане в съответствие с условията за плащане, определени в член 2 от приложение VII.

Когато Швейцария не спази крайния срок за плащане, Съюзът изпраща на Швейцария официално напомнително писмо. Ако в срок от 30 дни от датата на получаване на официалното напомнително писмо не бъде извършено пълно плащане, Съюзът може да спре участието на Швейцария в съответната дейност.

3. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

4. Финансовата вноска е под формата на годишна финансова вноска и е дължима на датите, посочени в поканите за внасяне на средства, отправени от Комисията.

5. Оперативната вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на brutния вътрешен продукт (БВП) на Швейцария по пазарни цени към БВП на Съюза по пазарни цени.

За тази цел данните за БВП по пазарни цени на договарящите страни са последните данни, налични към 1 януари на годината, през която се извършва годишното плащане, предоставени от Статистическата служба на Европейския съюз, при надлежно спазване на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за сътрудничество в областта на статистиката, съставено в Люксембург на 26 октомври 2004 г. Ако посоченото споразумение престане да се прилага, БВП на Швейцария е определеният въз основа на данните, предоставени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

6. Оперативната вноска за всяка агенция на Съюза се изчислява чрез прилагане на алгоритъма за вноските към годишния ѝ гласуван бюджет, вписан в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за съответната година, като за всяка агенция се взема предвид евентуалната коригирана оперативна вноска, както е определено в член 1 от приложение VII.

Оперативната вноска за информационните системи и другите дейности се изчислява чрез прилагане на алгоритъма за вноските към съответния бюджет за въпросната година, както е посочено в документите за изпълнение на този бюджет, като например работни програми или договори. Всички референтни суми се основават на бюджетни кредити за поети задължения.

7. Годишната такса за участие е 4 % от годишната оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6.

8. Комисията предоставя на Швейцария подходяща информация във връзка с изчисляването на нейната финансова вноска. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Съюза за поверителност и защита на данните.

9. Всички финансови вноски от Швейцария или плащания от Съюза, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

10. Ако влизането в сила на настоящото споразумение не съвпада с началото на календарната година, оперативната вноска на Швейцария за въпросната година подлежи на корекция в съответствие с методиката и условията на плащане, определени в член 4 от приложение VII.

11. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение VII.

12. Три години след влизането в сила на настоящото споразумение и на всеки три години след това Съвместният комитет преразглежда условията за участие на Швейцария, определени в член 1 от приложение VII, и при необходимост ги адаптира.

ЧЛЕН 50

Влизане в сила

1. Настоящото споразумение се ратифицира или одобрява от договарящите страни съгласно собствените им процедури. Договарящите страни се нотифицират взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение.
2. Настоящото споразумение влиза в сила на първия ден от втория месец след последната нотификация относно следните инструменти:
 - а) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;
 - б) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;
 - в) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

- г) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- д) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- е) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- ж) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- з) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- и) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти;
- й) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- к) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- л) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз;

- м) Споразумение между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза;
- н) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участието на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма.

ЧЛЕН 51

Изменение и прекратяване

1. Настоящото споразумение може да бъде изменяно по всяко време по взаимно съгласие на договарящите страни.
2. Съюзът или Швейцария може да прекрати настоящото споразумение, като нотифицира другата договаряща страна. Настоящото споразумение престава да бъде в сила шест месеца след получаване на тази нотификация.
3. Когато настоящото споразумение престане да бъде в сила, се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили по силата на настоящото споразумение преди датата на прекратяването му. Договарящите страни уреждат по взаимно съгласие действията, които се предприемат по отношение на правата в процеса на придобиването им.

Съставено в [...] на [...] в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като текстовете на всички езици са еднакво автентични.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните, надлежно упълномощени за целта представители подписаха настоящото споразумение.

(Поле за подпис, на 24-те езика на ЕС: „За Европейския съюз“ и „За Конфедерация Швейцария“)

ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

Освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации:

- за правата и задълженията, които са предвидени във включените в настоящото приложение правни актове на Съюза по отношение на държавите — членки на Съюза, се счита, че са предвидени по отношение на Швейцария;
- позоваванията в тези актове на физически или юридически лица, пребиваващи или установени в държавите — членки на Съюза, се четат като включващи позовавания на физически или юридически лица, пребиваващи или установени в Швейцария.

Това се прилага при пълно спазване на институционалните разпоредби, съдържащи се в част V от настоящото споразумение.

АКТОВЕ, НА КОИТО СЕ ПРАВИ ПОЗОВАВАНЕ

1. 32019 R 0941: Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и за отмяна на Директива 2005/89/ЕО (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/941 се четат със следните адаптации:

- а) в член 3, параграф 1 думите „Възможно най-скоро и не по-късно от 5 януари 2020 г. всяка държава членка“ се заменят със следното:

„Най-късно три години след влизането в сила на Споразумението Швейцария“;

- б) в член 7, параграф 1 думите „В срок до четири месеца от определянето на сценарии при регионална криза в електроснабдяването в съответствие с член 6, параграф 1“ се заменят със следното:

„Най-късно три години и четири месеца след влизането в сила на Споразумението“;

- в) в член 7, параграф 4 думите „В срок до четири месеца от определянето на сценариите при регионална криза в електроснабдяването в съответствие с член 6, параграф 1“ се заменят със следното:

„Най-късно три години и четири месеца след влизането в сила на настоящото споразумение“;

- г) Членове 10 и 14 се прилагат най-късно три години след влизането в сила на настоящото споразумение.

2. 32019 R 0942: Регламент (ЕС) 2019/942 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за създаване на Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>), изменен с:

- 32024 R 1787: Регламент (ЕС) 2024/1787 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за намаляване на емисиите на метан в сектора на енергетиката и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/942 (ОВ L 1787, 15.7.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>)
- 32024 R 1789: Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011, (ЕС) 2017/1938, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2022/869 и на Решение (ЕС) 2017/684 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 715/2009 (преработен текст) (ОВ L 1789, 15.7.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/942 се четат със следните адаптации:

- а) Регламент (ЕС) 2019/942 се прилага само за въпроси, попадащи в обхвата на настоящото споразумение;

б) независимо от общата разпоредба в началото на приложение I към настоящото споразумение, терминът „държава членка (държави членки)“, съдържащ се в Регламент (ЕС) 2019/942, се чете, в допълнение към значението му в Регламент (ЕС) 2019/942, като включващ Швейцария. По същия начин терминът „регулаторен орган“, съдържащ се в Регламент (ЕС) 2019/942, се разбира като включващ, в допълнение към значението му в Регламент (ЕС) 2019/942, регулаторния орган на Швейцария;

в) в член 3 се добавя следният параграф:

„3. Освен ако в настоящото споразумение не е предвидено друго, по отношение на Швейцария ACER разполага с компетентностите, които са ѝ възложени в съответствие с членове 3—10 и член 12 от Регламент (ЕС) 2019/942. Преди да вземе решение, свързано с Швейцария, ACER се консултира с компетентния швейцарски орган.“;

г) в член 5, параграф 4 се добавя следното:

„По отношение на член 9, параграф 6, буква б) от Регламент (ЕС) 2015/1222 се прилага следната процедура:

Доколкото изменението на регионите за изчисляване на преносната способност засяга разпределянето на швейцарските граници към конкретен регион, Швейцария има право да поиска от Съвместния комитет да вземе решение за одобряване на разпределянето на швейцарските граници към конкретен регион.

Ако Съвместният комитет не вземе решение в срок до шест месеца от подаването на искането, ACER взема решение относно регионите за изчисляване на преносната способност в съответствие с първа алинея на настоящия параграф, като взема предвид опасенията на Швейцария.

Ако Съвместният комитет реши да не одобри разпределянето на швейцарските граници към конкретен регион, ACER изготвя ново решение, като взема предвид опасенията на Швейцария.“;

д) в член 21 се добавя следното:

„НРО на Швейцария участва пълноценно в Съвета на регулаторите, както и във всички други подготвителни органи на ACER, включително работни групи, комитети и оперативни групи, във връзка с въпросите, попадащи в обхвата на настоящото споразумение. Той няма право да гласува в Съвета на регулаторите. Вътрешният процедурен правилник на Съвета на регулаторите и вътрешният процедурен правилник за функционирането на работните групи осигуряват в пълна степен участието на НРО на Швейцария.“;

е) в член 31 се добавя следното:

„Швейцария участва във финансирането на ACER. За тази цел се прилагат процедурите, определени в член 49 от настоящото споразумение.“;

ж) Швейцария предоставя на ACER и нейния персонал, в рамките на официалните му функции за ACER, привилегиите и имунитетите, предвидени в допълнението към настоящото приложение, които се основават на членове 1—6, 10—15, 17 и 18 от Протокол (№ 7). Позоваванията на съответните членове от Протокола са посочени в скоби за информация;

з) в член 39 се добавя следният параграф:

„1a. Като изключение от член 12, параграф 2, буква а) от Условиата за работа на другите служители на Европейския съюз, определени в Регламент № 31 (ЕИО), 11 (ЕОАЕ), установяващ Правилника за длъжностните лица и Условиата за работа на другите служители на Европейската икономическа общност и на Европейската общност за атомна енергия (ОВ 45, 14.6.1962 г., стр. 1385), включително всички последващи изменения, ACER може, ако реши, да наеме на договор швейцарски граждани, които се ползват с пълните си права на граждани. ACER може да приема командироването на експерти от Швейцария.“;

и) в член 41, параграф 1 се добавя следното:

„Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 г. (относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията (ОВ L 145, 31.5.2001 г., стр. 43) се прилага, за целите на прилагането на настоящия регламент, и по отношение на всички документи на ACER, отнасящи се до Швейцария.“;

3. 32020 D 2152: Решение (ЕС) 2020/2152 на Комисията от 17 декември 2020 г. относно таксите, дължими на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия за събиране, разглеждане, обработване и анализиране на информацията, докладвана съгласно Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 428, 18.12.2020 г., стр. 68, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2152/oj>)

4. 32019 R 943: Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>), изменен с:
- 32022 R 0869: Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ EC L 152, 3.6.2022 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>)
 - 32024 R 1747: Регламент (ЕС) 2024/1747 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 по отношение на подобряването на структурата на пазара на електроенергия в Съюза (OJ L, 2024/1747, 26.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/943 се четат със следните адаптации:

- a) в член 14, параграф 8 се добавя следното:

„Доколкото Комисията възнамерява да измени пазарна зона, която обхваща швейцарска територия, тя представя на Съвместния комитет проекторешението за одобрение. Съвместният комитет взема решение в срок от шест месеца от представянето на проекторешението. Ако Съвместният комитет не одобри изменението на пазарната зона, която обхваща швейцарска територия, Комисията подготвя ново решение, като взема предвид опасенията на Швейцария.“;

- б) в член 15, параграф 5 се добавя следното:

„Доколкото Комисията възнамерява да измени пазарна зона, която обхваща швейцарска територия, тя представя на Съвместния комитет проекторешението за одобрение. Съвместният комитет взема решение в срок от шест месеца от представянето на проекторешението. Ако Съвместният комитет не одобри изменението на пазарната зона, която обхваща швейцарска територия, Комисията подготвя ново решение, като взема предвид опасенията на Швейцария.“;

- в) механизмите за осигуряване на капацитет, въведени от Швейцария, се одобряват от компетентния швейцарски орган. Следователно за тези механизми за осигуряване на капацитет в член 21, параграф 8 думата „Комисията“ се заменя с „компетентния швейцарски орган“;

- г) в член 24, параграф 1 буква а) се заменя със следното:

„а) да се правят допускания, при които да се отчитат особеностите на националното търсене и предлагане на електроенергия, включително особености, произтичащи от факта, че Швейцария не е държава — членка на Съюза, или от елементи, които могат да бъдат от особено значение за сигурността на снабдяването в Швейцария, като например евентуалната намалена наличност на ядрена енергия и газ за производство на електроенергия в съседните държави, при условие че тези опасения се разглеждат по пропорционален и разумен начин“;

- д) Комисията разполага с компетентност съгласно членове 34, 63 и 64 в случаите, свързани с Швейцария;

е) в член 65, параграф 2 се добавя следното:

„В случай че Комисията възнамерява да поиска информация за целите на настоящия член от предприятие, разположено в Швейцария, тя предоставя на швейцарския НРО искане за предоставяне на информация, включващо срок, в който съответното предприятие трябва да предостави тази информация. НРО незабавно изисква тази информация от съответното предприятие и включва в искането си информацията съгласно параграф 3. Швейцарският НРО предава на Комисията отговора на съответните предприятия веднага след получаването му.

Ако дадено предприятие не предостави в определения от Комисията срок информацията, изискана съгласно трета алинея, или подадената информация е непълна, Комисията може да поиска от швейцарския НРО да приеме решения съгласно параграф 5.“;

ж) в член 65, параграф 5 се добавя следното:

„При поискване от страна на Комисията съгласно параграф 2 швейцарският НРО с решение изисква от съответното предприятие да предостави исканата информация.“;

з) в член 66, параграф 2 се добавя следното:

„Ако са изпълнени условията на настоящия параграф относно отговор на искане за предоставяне на информация, направено от швейцарския НРО съгласно член 65, параграф 2, Комисията може да поиска от швейцарския НРО да приеме решение съгласно настоящия параграф по отношение на съответните предприятия.“;

и) добавя се нов член:

„Член 66а

Решенията, приети от швейцарския НРО съгласно членове 65 и 66, подлежат на съдебен контрол от страна на швейцарските съдилища.“;

й) член 7б, член 12, параграфи 2—7, член 19а, параграфи 3—9, членове 19д, 19е, 50 и 63 се прилагат най-късно три години след влизането в сила на настоящото споразумение.

5. 32010 R 0838: Регламент (ЕС) № 838/2010 на Комисията от 23 септември 2010 г. за определяне на указания относно механизма за компенсиране между операторите на преносни мрежи и на общ регулаторен подход по отношение на таксите за пренос (ОВ L 250, 24.9.2010 г., стр. 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/838/oj>)

За целите на настоящото споразумение Комисията разполага с компетентност съгласно част А, точки 3.3 и 5.1 от приложението към Регламент (ЕС) № 838/2010.

6. 32013 R 0543: Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията от 14 юни 2013 г. за представяне и публикуване на данни на пазарите за електроенергия и за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ EC L 163, 15.6.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/543/oj>), изменен с:

– 32019 R 943: Регламент (ЕС) 2019/943 от 5 юни 2019 г. (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54)

7. 32015 R 1222: Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>), изменен с:
- 32021 R 0280: Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/280 на Комисията от 22 февруари 2021 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2015/1222, (ЕС) 2016/1719, (ЕС) 2017/2195 и (ЕС) 2017/1485 с цел съобразяването им с Регламент (ЕС) 2019/943 (ОВ EC L 62, 23.2.2021 г., стр. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2015/1222 се четат със следните адаптации:

- а) в член 1 се добавя следният параграф:

„6. Швейцарските ОПС и пазарни участници участват в единното свързване на пазарите за ден напред и в рамките на деня при същите условия като ОПС и пазарните участници от Съюза, след като бъдат изпълнени техническите и регулаторните условия съгласно настоящия регламент. В решението си съгласно член 1, параграф 5 Комисията взема предвид факта, че с изпълнението на Споразумението се смята, че са изпълнени условията съгласно член 1, параграф 4. Всички участници бързо предприемат необходимите стъпки, за да се даде възможност на Швейцария да се присъедини към свързването на пазарите в срок от девет месеца след влизането в сила на Споразумението.“;

- б) що се отнася до условията или методиките, чието приемане се предвижда съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222:
- і) швейцарските ОПС, номинирани оператори на пазара на електроенергия („НОПЕ“) и НРО участват в разработването на всички нови или изменени условия или методики и техните мнения се вземат предвид, когато се приемат решения относно условията или методиките;
 - іі) когато се гласува и се преценява дали са достигнати съответните прагове за квалифицирано мнозинство за държавите членки или за населението, Швейцария и нейното население се вземат предвид;
 - ііі) позоваванията на „региони [...] съставени от над пет държави членки“ в член 9, параграф 3, първа алинея и на „региони, съставени от пет държави членки или по-малко“ в член 9, параграф 3, трета алинея се четат като „региони [...] съставени от над четири държави — членки на Съюза, и Швейцария“ или като „региони, съставени от четири държави — членки на Съюза, и Швейцария, или по-малко“;
 - іv) когато разпределянето на швейцарските граници към даден регион за изчисляване на преносната способност се изменя съгласно член 9, параграф 6, буква б, се прилага процедурата, предвидена в член 5, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2019/942;
 - v) в Швейцария се прилагат условията или методиките, които към датата на подписване на настоящото споразумение вече са приети; и

vi) новите или изменените условия или методики, приети от ACER в съответствие с процедурата, определена в Регламент (ЕС) 2015/1222, се включват от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред в едномесечен срок. Условията или методиките се прилагат временно в Швейцария от датата на прилагането им в Съюза. Временното прилагане приключва с включването им от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред.

8. 32016 R 1719: Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията от 26 септември 2016 г. за установяване на насока относно предварителното разпределяне на преносна способност (ОВ L 259, 27.9.2016 г., стр. 42, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1719/oj>), изменен с:

– 32021 R 0280: Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/280 на Комисията от 22 февруари 2021 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2015/1222, (ЕС) 2016/1719, (ЕС) 2017/2195 и (ЕС) 2017/1485 с цел съобразяването им с Регламент (ЕС) 2019/943 (ОВ EC L 62, 23.2.2021 г., стр. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/280/oj)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/1719 се четат със следните адаптации:

а) в член 1 се добавя следният параграф:

„6. Швейцарските ОПС и пазарни участници участват в единната платформа за разпределяне при същите условия като ОПС и пазарните участници от Съюза, след като бъдат изпълнени техническите и регулаторните условия съгласно настоящия регламент. В решението си съгласно параграф 5 Комисията взема предвид факта, че с изпълнението на Споразумението се смята, че са изпълнени условията съгласно параграф 4. Всички участници бързо предприемат необходимите стъпки, за да се даде възможност на Швейцария да се присъедини към свързването на пазарите в срок от девет месеца след влизането в сила на Споразумението.“;

- б) що се отнася до условията или методиките, чието приемане се предвижда съгласно Регламент (ЕС) 2016/1719:
- i) швейцарските ОПС и НРО участват в разработването на всички нови или изменени условия или методики и техните мнения се вземат предвид, когато се приемат решения относно условията или методиките;
 - ii) когато се гласува и се преценява дали са достигнати съответните прагове за квалифицирано мнозинство за държавите членки или за населението, Швейцария и нейното население се вземат предвид;
 - iii) позоваванията на „региони [...] съставени от над пет държави членки“ в член 4, параграф 3, първа алинея и на „региони, съставени от пет държави членки или по-малко“ в член 4, параграф 3, трета алинея се четат като „региони [...] съставени от над четири държави — членки на Съюза, и Швейцария“ или като „региони, съставени от четири държави — членки на Съюза, и Швейцария, или по-малко“;
 - iv) в Швейцария се прилагат условията или методиките, които към датата на подписване на настоящото споразумение вече са приети; и
 - v) новите или изменените условия или методики, приети от ACER в съответствие с процедурата, определена в Регламент (ЕС) 2016/1719, се включват от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред в едномесечен срок. Условията или методиките се прилагат временно в Швейцария от датата на прилагането им в Съюза. Временното прилагане приключва с включването им от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред.

9. 32017 R 2195: Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 г. за установяване на насоки за електроенергийното балансиране (ОВ L 312, 28.11.2017 г., стр. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2195/oj>), изменен с:
- 32021 R 0280: Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/280 на Комисията от 22 февруари 2021 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2015/1222, (ЕС) 2016/1719, (ЕС) 2017/2195 и (ЕС) 2017/1485 с цел съобразяването им с Регламент (ЕС) 2019/943 (ОВ EC L 62, 23.2.2021 г., стр. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2195 се четат със следните адаптации:

- а) в член 1 се добавя следният параграф:

„9. Швейцарските ОПС и пазарни участници участват в европейските платформи за обмен на стандартни продукти за балансираща енергия при същите условия като ОПС и пазарните участници от Съюза, след като бъдат изпълнени техническите и регулаторните условия съгласно настоящия регламент. В решението си съгласно параграф 7 Комисията взема предвид факта, че с изпълнението на Споразумението се смята, че са изпълнени условията съгласно параграф 6. Всички участници бързо предприемат необходимите стъпки, за да се даде възможност на Швейцария да се присъедини към свързването на пазарите в срок от девет месеца след влизането в сила на Споразумението.“;

- б) що се отнася до условията или методиките, чието приемане се предвижда съгласно Регламент (ЕС) 2017/2195:
- i) швейцарските ОПС и НРО участват в разработването на всички нови или изменени условия или методики и техните мнения се вземат предвид, когато се приемат решения относно условията или методиките;
 - ii) когато се гласува и се преценява дали са достигнати съответните прагове за квалифицирано мнозинство за държавите членки или за населението, Швейцария и нейното население се вземат предвид;
 - iii) позоваванията на „региони [...] съставени от над пет държави членки“ в член 4, параграф 4 и на „региони, съставени от пет държави членки или по-малко“ в член 4, параграф 4 се четат като „региони [...] съставени от над четири държави — членки на Съюза, и Швейцария“ или като „региони, съставени от четири държави — членки на Съюза, и Швейцария, или по-малко“;
 - iv) в Швейцария се прилагат условията или методиките, които към датата на подписване на настоящото споразумение вече са приети; и
 - v) новите или изменените условия или методики, приети от ACER в съответствие с процедурата, определена в Регламент (ЕС) 2017/2195, се включват от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред в едномесечен срок. Условията или методиките се прилагат временно в Швейцария от датата на прилагането им в Съюза. Временното прилагане приключва с включването им от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред.

10. 32017 R 2196: Регламент (ЕС) 2017/2196 на Комисията от 24 ноември 2017 г. за установяване на Мрежов кодекс относно извънредните ситуации и възстановяването на електроснабдяването (ОВ ЕС L 312, 28.11.2017 г., стр. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2196/oj>)

11. 32016 R 1388: Регламент (ЕС) 2016/1388 на Комисията от 17 август 2016 г. за установяване на мрежов кодекс относно присъединяването на потребители (ОВ ЕС L 223, 18.8.2016 г., стр. 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1388/oj>)

За целите на настоящото споразумение Комисията разполага с компетентност съгласно член 51.

12. 32016 R 0631: Регламент (ЕС) 2016/631 на Комисията от 14 април 2016 г. за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа (ОВ ЕС L 112, 27.4.2016 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/631/oj>)

За целите на настоящото споразумение Комисията разполага с компетентност съгласно член 61.

13. 32016 R 1447: Регламент (ЕС) 2016/1447 на Комисията от 26 август 2016 г. за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване към електроенергийната мрежа на системи за постоянен ток с високо напрежение и модули от вида „електроенергиен парк“, присъединени чрез връзка за постоянен ток (ОВ ЕС L 241, 8.9.2016 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1447/oj>)

За целите на настоящото споразумение Комисията разполага с компетентност съгласно член 78.

14. 32017 R 1485: Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 2 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електроенергия (ОВ ЕС L 220, 25.8.2017 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1485/oj>), изменен с:

– 32021 R 0280: Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/280 от 22 февруари 2021 г. (ОВ L 62, 23.2.2021 г., стр. 24)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/1485 се четат със следните адаптации:

- a) що се отнася до условията или методиките, чието приемане се предвижда съгласно Регламент (ЕС) 2017/1485:
 - i) швейцарските ОПС и НРО участват в разработването на всички нови или изменени условия или методики и техните мнения се вземат предвид, когато се приемат решения относно условията или методиките;
 - ii) когато се гласува и се преценява дали са достигнати съответните прагове за квалифицирано мнозинство за държавите членки или за населението, Швейцария и нейното население се вземат предвид;
 - iii) позоваванията на „региони [...] съставени от над пет държави членки“ в член 5, параграф 5 и на „региони, съставени от пет държави членки или по-малко“ в член 5, параграф 5 се четат като „региони [...] съставени от над четири държави — членки на Съюза, и Швейцария“ или като „региони, съставени от четири държави — членки на Съюза, и Швейцария, или по-малко“;

- iv) в Швейцария се прилагат условията или методиките, които към датата на подписване на настоящото споразумение вече са приети; и
- v) новите или изменените условия или методики, приети от ACER в съответствие с процедурата, определена в Регламент (ЕС) 2017/1485, се включват от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред в едномесечен срок. Условията или методиките се прилагат временно в Швейцария от датата на прилагането им в ЕС. Временното прилагане приключва с включването им от швейцарския НРО в швейцарския регулаторен ред.

15. 32024 L 01366: Делегиран регламент (ЕС) 2024/1366 на Комисията от 11 март 2024 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на мрежов кодекс относно специфични за сектора правила за свързаните с киберсигурността аспекти на трансграничните потоци на електроенергия (ОВ ЕС L 2024/1366, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1366/oj)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2024/1366 се четат със следните адаптации:

- a) вмъква се следният член:

„Член 1а

1. До влизането в сила на Споразумението Швейцария създава или определя следните органи и служби:

- a) национален правителствен или регулаторен орган, отговарящ за изпълнението на задачите, възложени на „компетентния орган“ в настоящия регламент; по отношение на Швейцария позоваванията в настоящия регламент на „компетентен орган“ се четат като позовавания на този определен орган;

- б) един или повече екипи за реагиране при инциденти с компютърната сигурност („ЕРИКС“), отговарящ(и) за предприемането на действия при инциденти, попадащи в обхвата на настоящия регламент, в съответствие с добре дефиниран процес; тези екипи могат да установяват отношения на сътрудничество с националните ЕРИКС на държавите — членки на Съюза, доколкото това е необходимо за прилагането на настоящия регламент; в рамките на тези отношения на сътрудничество Швейцария улеснява ефективния, ефикасен и сигурен обмен на информация с тези национални ЕРИКС, като използва съответни протоколи за обмен на информация, включително протокола за обмен на информация с цветен код за поверителност. По отношение на Швейцария позоваванията в настоящия регламент на „ЕРИКС“ се четат като позовавания на екипа или екипите, определен(и) съгласно първа алинея.

Швейцария определя един от своите ЕРИКС за координатор за целите на координираното оповестяване на уязвимости (наричан по-нататък „координиращ ЕРИКС“). Координиращият ЕРИКС действа като доверен посредник, който улеснява при необходимост взаимодействието между физическото или юридическото лице, докладващо за уязвимост, и производителя или доставчика на продукти или услуги в сферата на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), които са потенциално уязвими, при поискване от която и да е от тези страни. Задачите на координиращия ЕРИКС включват:

- i) идентифициране и установяване на контакт със засегнатите субекти;

- ii) подпомагане на физическите или юридическите лица, докладващи за уязвимост; и
- iii) договаряне на срокове за оповестяване и управление на уязвимостите, които засягат множество субекти.

Швейцария гарантира, че физическите или юридическите лица могат да докладват анонимно на координиращия ЕРИКС за уязвимост, при поискване от тяхна страна в тази връзка. Той гарантира, че се извършват надлежни последващи действия по отношение на докладваната уязвимост, и гарантира анонимността на физическото или юридическото лице, докладващо за уязвимостта. Когато докладвана уязвимост би могла да окаже значително въздействие върху субекти не само в Швейцария, но и в една или повече държави — членки на Съюза, координиращият ЕРИКС на Швейцария, по целесъобразност, си сътрудничи с други координиращи ЕРИКС в рамките на мрежата на ЕРИКС;

- в) един или повече компетентни органи, отговарящ(и) за управлението на мащабни киберинциденти и кризи, попадащи в обхвата на настоящия регламент, който (които) изготвя(т) национален план за реакция при мащабни киберинциденти и кризи в електроенергетиката, в който се определят целите и редът за управлението на мащабни киберинциденти и кризи. По отношение на Швейцария позоваванията в настоящия регламент на „органи, отговорни за управлението на киберкризи“, „органи, отговорни за управление на киберкризи в МИС“ или „национални органи за управление на киберкризи“ се четат като позовавания на този определен орган;

- г) звено за контакт, което изпълнява функцията на свързващо звено, за да осигури трансграничното сътрудничество в рамките на обхвата на настоящия регламент между швейцарските органи и съответните органи на държавите — членки на Съюза, и когато е целесъобразно — с Комисията и с Агенцията на Европейския съюз за киберсигурност (наричана по-нататък „ENISA“), както и за да осигури междусекторното сътрудничество с други компетентни органи в Швейцария. По отношение на Швейцария позоваванията в настоящия регламент на „национално единно звено за контакт“ се четат като позовавания на това определено звено за контакт;
- д) компетентен орган, отговарящ за киберсигурността. По отношение на Швейцария позоваванията в настоящия регламент на „компетентни органи, отговарящи за киберсигурността“ или „КООКС“ се четат като позовавания на този определен орган.

2. До влизането в сила на Споразумението Швейцария уведомява Комисията, ACER, ЕМОПС-Е и ООРСЕС, като им съобщава наименованието и данните за контакт на съответните органи, посочени в параграф 1.“;

- б) що се отнася до условията или методиките, или планове, чието приемане се предвижда съгласно Регламент (ЕС) 2024/1366:
 - і) швейцарските ОПС, швейцарските оператори на разпределителни системи чрез Организацията на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз („ООРСЕС“), както и компетентният орган участват в разработването на всички нови или изменени условия или методики, или планове, и техните мнения се вземат предвид, когато се приемат решения относно условията или методиките;

- ii) когато се гласуват условията или методиките, или плановете, и се преценява дали са достигнати съответните прагове за квалифицирано мнозинство за държавите — членки на Съюза, или за населението, Швейцария и нейното население се вземат предвид;
- iii) позоваването на „засегнатият регион на експлоатация на системата е съставен от над пет държави членки“ в член 7, параграф 3 се чете като „засегнатият регион на експлоатация на системата е съставен от над четири държави — членки на Европейския съюз, и Швейцария“;
- iv) в Швейцария се прилагат условията или методиките, както и плановете, които към датата на подписване на настоящото споразумение вече са приети;
- v) новите или изменените условия/методики и планове, приети в Съюза в съответствие с процедурата, установена в Регламент (ЕС) 2024/1366, се включват от швейцарския компетентен орган в швейцарския регулаторен ред в едномесечен срок. Условията или методиките се прилагат временно в Швейцария от датата на прилагането им в Съюза. Временното прилагане приключва с включването им от швейцарския компетентен орган в швейцарския регулаторен ред;
- в) в член 2, параграф 6 и член 33, параграф 2, буква а), подточка i) позоваването на Регламент (ЕС) 2016/679 се разбира, що се отнася до Швейцария, като позоваване на съответното национално законодателство;
- г) член 5, последното изречение, член 38, параграф 8, член 41, параграф 2, второто изречение, член 41, параграфи 3 и 7 и член 43, параграф 4 не се прилагат;

д) член 37, параграф 4 се заменя със следното:

„Ако компетентният орган узнае за некоригирана уязвимост, без да са налице доказателства, че тя вече се използва активно, той се координира без ненужно забавяне с координиращия ЕРИКС за целите на координираното оповестяване на уязвимости, определено в член 1а, параграф 1, буква б) от настоящия регламент.“;

е) член 40, параграф 3 се заменя със следното:

„Когато кибератаката се квалифицира или се очаква да се квалифицира като мащабен киберинцидент и засяга Швейцария, ad hoc групата за координация при трансгранични кризи незабавно информира националните органи за управление на киберкризи в Швейцария и в държавите — членки на Съюза, засегнати от инцидента, както и Комисията и Европейската мрежа за връзка на организациите при киберкризи („EU-CyCLONe“). В тази ситуация ad hoc групата за координация при трансгранични кризи подпомага EU-CyCLONe по отношение на секторните особености.“;

ж) член 42, параграф 3 се заменя със следното:

„ЕРИКС разпространяват незабавно получената от ENISA информация до съответните субекти.“.

16. 32019 L 0944: Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ ЕС L 158, 14.6.2019 г., стр. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>), изменена с:
- 32022 R 0869: Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>)
 - 32024 L 1711: Директива (ЕС) 2024/1711 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001 и (ЕС) 2019/944 по отношение на подобряването на структурата на пазара на електроенергия в Съюза (ОВ ЕС L 2024/1711, 26.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/944 се четат със следните адаптации:

- а) Комисията разполага с компетентност съгласно член 44, параграф 1, член 63 и член 66, параграф 1 в случаите, свързани с Швейцария;
- б) член 6а, член 7, параграфи 1—2 и 4—5, член 8, член 12, параграф 1, член 15, член 15а, параграфи 1—8, членове 16 и 23, член 24, параграфи 1 и 3, членове 28 и 28а, член 29, параграф 1, членове 32, 38 и 66а се прилагат най-късно три години след влизането в сила на настоящото споразумение;

- в) член 35, параграфи 1 и 2 се прилагат относно отделянето на операторите на разпределителни системи, организирано съгласно швейцарското публично право, най-късно три години след влизането в сила на настоящото споразумение;
- г) швейцарският НРО изпълнява задачите, отнасящи се до свързването и достъпа до националните мрежи, включително тарифите за пренос и разпределение, съгласно член 59, параграф 1, буква а) и параграф 7, буква а) най-късно пет години след влизането в сила на настоящото споразумение;
- д) Съвместният комитет разполага с компетентност съгласно член 65.

- 17. 32023 R 1162: Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/1162 на Комисията от 6 юни 2023 г. относно изисквания за оперативна съвместимост и недискриминационни и прозрачни процедури за достъп до данни от измерването и данни за потреблението (ОВ ЕС L 154, 15.6.2023 г., стр. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1162/oj)
- 18. 32011 R 1227: Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ ЕС L 326, 8.12.2011 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>), изменен с:
 - 32024 R 1106: Регламент (ЕС) 2024/1106 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011 и (ЕС) 2019/942 във връзка с подобряването на защитата на Съюза срещу манипулиране на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ ЕС L 2024/1106, 17.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1106/oj>)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1227/2011 се четат със следните адаптации:

а) в член 1, параграф 2 се добавя следното:

„За електроенергийни деривати, които не са обхванати от член 2, параграф 4 и се допускат за търговия на място за търговия или в система за търговия с технология на децентрализирания регистър, чието седалище е регистрирано в Швейцария, Швейцария продължава да прилага правила, забраняващи манипулиране на пазара и злоупотреба с вътрешна информация, които осигуряват стандарт на защита, сравним с този в Съюза.“;

б) в член 1 се добавя нов параграф:

„6. В Швейцария настоящият регламент се прилага само за търговията на едро с електроенергия, но не и за газовия сектор“;

в) в член 9 се вмъква нов параграф:

„1а. Участниците на пазара, които към момента на влизане в сила на настоящото споразумение са регистрирани както при швейцарския НРО, така и при НРО на държава — членка на Съюза, привеждат задълженията си за регистрация в съответствие с настоящия член.“;

г) в член 13 се вмъква нов параграф:

„8а. По отношение на Швейцария Агенцията провежда трансгранични разследвания съгласно член 13, параграфи 5—8 в тясно и активно сътрудничество с швейцарския НРО.“

В контекста на такива трансгранични разследвания компетентните швейцарски органи, по-специално швейцарският НРО, извършват действия по разследване съгласно член 13а, член 13б, параграф 2 и член 13в на територията на Швейцария в тясно сътрудничество с Агенцията.

Агенцията може да прикани швейцарския НРО да предприеме конкретни действия по разследване и компетентните швейцарски органи изпълняват тези действия. Агенцията участва в изпълнението на действията, предприети по нейно искане.

Швейцарският НРО събира информацията, необходима на Агенцията за ефективно провеждане на нейното разследване, и споделя тази информация с Агенцията без неоправдано забавяне след финализирането на съответните действия по разследване.

Когато Агенцията възнамерява да комуникира с лица на швейцарска територия, включително за целите на искания за информация съгласно член 13б, параграф 1, швейцарският НРО предава съответната информация на тези лица и съответно на Агенцията.

Докладът за разследването, посочен в член 13, параграф 11, се изготвя от Агенцията. Мерките, посочени в член 13, параграф 11, се предприемат от швейцарския НРО.“;

- д) по отношение на мерките, предприети от компетентните швейцарски органи съгласно член 13, параграф 8а, терминът „Агенцията“ в член 13ж, параграфи 1 и 4 се чете като „компетентния(т) швейцарски орган“;

е) след член 13й се вмъква нов член:

„Член 13к

Мерките, предприети от компетентните швейцарски органи съгласно член 13, параграф 8а и член 13ж, подлежат на съдебен контрол от страна на швейцарските съдилища.“.

19. 32014 R 1348: Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014 на Комисията от 17 декември 2014 г. за прилагане на член 8, параграфи 2 и 6 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия по отношение на докладването на данни (ОВ ЕС L 363, 18.12.2014 г., стр. 121, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/1348/oj)
20. 32012 D 1117(01): Решение на Комисията от 15 ноември 2012 г. за създаване на Група за координация в областта на електроенергетиката (ОВ ЕС L 353, 17.11.2012 г., стр. 2)

ПРИВИЛЕГИИ И ИМУНИТЕТИ

ЧЛЕН 1

(съответстващ на член 1 от Протокол (№ 7))

Помещенията и сградите на Агенцията са неприкосновени. Те не могат да бъдат подлагани на претърсване, реквизиция, конфискация или експроприиране. Собствеността и имуществата на Агенцията не могат да бъдат подлагани на каквито и да било административни или правни ограничения без разрешение на Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН 2

(съответстващ на член 2 от Протокол (№ 7))

Архивите на Агенцията са неприкосновени.

ЧЛЕН 3

(съответстващ на членове 3 и 4 от Протокол (№ 7))

1. Агенцията, нейното имущество, приходи и друга собственост се освобождават от всички преки данъци.

2. Стоките и услугите, изнасяни за Агенцията за нейно официално ползване от Швейцария или предоставяни на Агенцията в Швейцария, не подлежат на никакви непреки мита и данъци.
3. Освобождаването от ДДС се предоставя, в случай че действителната покупна цена на стоките и услугите, посочена във фактурата или в равностоеен документ, възлиза на най-малко сто швейцарски франка (с включен данък). Агенцията е освободена от всички мита, забрани и ограничения върху вноса и износа по отношение на предмети, предназначени за нейно официално ползване; с внесените по този ред предмети не могат да се извършват сделки на разпореждане, независимо дали срещу заплащане или не, в Швейцария, освен при условия, одобрени от правителството на Швейцария.
4. Освобождаването от ДДС, акциз и други непреки данъци се предоставя чрез опрощаване срещу представяне на доставчика на стоки или услуги на предоставените за тази цел швейцарски формуляри.
5. Не се предоставя освобождаване от данъците, таксите и задължения, които са свързани с такси за предоставяне на комунални услуги.

ЧЛЕН 4

(съответстващ на член 5 от Протокол (№ 7))

При своите официални комуникации и изпращането на всички свои документи Агенцията се ползва в Швейцария от третирането, предоставяно от тази държава на дипломатическите мисии.

Официалната кореспонденция и другите официални комуникации на Агенцията не могат да бъдат подлагани на цензура.

ЧЛЕН 5

(съответстващ на член 6 от Протокол (№ 7))

Разрешенията на Съюза за преминаване (*laissez-passer*), издадени на членовете и служителите на Агенцията, се признават за валидни документи за пътуване на територията на Швейцария. Тези разрешения за преминаване (*laissez-passer*) се издават на длъжностните лица и другите служители при условията, предвидени в Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Съюза (Регламент № 31 (ЕИО), 11 (ЕОАЕ), установяващ Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Европейската икономическа общност и на Европейската общност за атомна енергия (ОВ 45, 14.6.1962 г., стр. 1385), включително всички последващи изменения).

ЧЛЕН 6

(съответстващ на член 10 от Протокол (№ 7))

Представителите на държавите — членки на Съюза, които участват в работата на Агенцията, техните съветници и технически експерти, при изпълнението на своите задължения и по време на пътуването си до и от мястото на заседанието в Швейцария, се ползват с обичайните привилегии, имунитети и улеснения.

ЧЛЕН 7

(съответстващ на член 11 от Протокол (№ 7))

На територията на Швейцария, независимо от гражданството си, длъжностните лица и другите служители на Агенцията:

- а) се ползват с имунитет по отношение на съдебни производства във връзка с осъществяването от тях действия при изпълнението на служебните им задължения, включително за казаното или написаното от тях, при спазване на разпоредбите на съответните договори, от една страна, на разпоредбите за отговорността на длъжностните лица и другите служители по отношение на Съюза и, от друга страна, на компетентността на Съда на Европейския съюз да се произнася по спорове между Съюза и неговите длъжностни лица и другите служители. Те продължават да се ползват с този имунитет и след като са престанали да заемат съответната длъжност;
- б) заедно със своите съпрузи и членовете на своите семейства на тяхна издръжка те не могат да бъдат подлагани на ограничения във връзка с имиграцията или към тях да бъдат прилагани формалностите за регистриране на чужденци;
- в) относно разпоредбите за притежаването и обmena на валута, на тях трябва да бъдат предоставени същите улеснения, каквито обикновено се предоставят на длъжностните лица от международните организации;
- г) притежават правото да внасят безмитно своите мебели и вещи към момента на тяхното първо заемане на поста в Швейцария, както и правото безмитно да реекспортират своите мебели и вещи при изтичане на мандата им в тази държава, при спазване и в двата случая на условията, които се считат за необходими от правителството на Швейцария;

- д) имат право да внасят безмитно лек автомобил за лична употреба, придобит или в държавата по тяхното последно пребиваване, или в държавата, чиито граждани са те, при условията на вътрешния пазар на тази държава, както и да го реекспортират безмитно, при спазване във всеки един от случаите на условията, които се считат за необходими от правителството на Швейцария.

ЧЛЕН 8

(съответстващ на член 12 от Протокол (№ 7))

Длъжностните лица и другите служители на Агенцията подлежат на данъчно облагане в полза на Съюза върху изплатените им от Агенцията заплати, надници и възнаграждения, при условията и процедурата, определена в правото на Съюза.

Те се освобождават от швейцарските федерални, кантонални и общински данъци върху заплатите, надниците и възнагражденията, изплащани от Агенцията.

ЧЛЕН 9

(съответстващ на член 13 от Протокол (№ 7))

За целите на прилагането на данъка върху дохода, на имуществения данък и на данъка върху наследството, както и за целите на прилагането на конвенциите за избягване на двойното данъчно облагане, сключени между Швейцария и държавите — членки на Съюза, длъжностните лица и другите служители на Агенцията, които единствено поради изпълнение на задълженията си в служба на Агенцията установяват своето пребиваване на територията на Швейцария за данъчни цели, по времето, когато са постъпили на работа в Агенцията, се считат както в Швейцария, така и в държавата на местоживееене за данъчни цели, че са запазили местоживееенето си в последната държава, при условие че тя е държава — членка на Съюза. Тази разпоредба се прилага също така и спрямо съпруга, доколкото последният/та не упражнява никаква дейност срещу заплащане, и спрямо децата, които са зависими от и се намират под грижата на лицата, посочени в настоящия член.

Движимата собственост, която принадлежи на лицата, посочени в първата алинея, и която се намира в Швейцария, се освобождава от данък върху наследството в Швейцария; за определянето на данъка на тази собственост, тя се счита за намираща се в държавата на местоживееене за данъчни цели, при спазване на правата на трети държави и при съобразяване с възможното прилагане на разпоредбите на международните конвенции за двойното данъчно облагане.

Всяко местоживееене, което е било придобито единствено с цел изпълнението на задълженията по служба в други международни организации, не се взема предвид при прилагане на разпоредбите на настоящия член.

ЧЛЕН 10

(съответстващ на член 14 от Протокол (№ 7))

В правото на Съюза се определя схемата за социалноосигурителните обезщетения на длъжностните лица и другите служители на Съюза.

Длъжностните лица и другите служители на Агенцията не са задължени да се осигуряват в системата за социално осигуряване на Швейцария, при условие че те вече са обхванати от схемата за социалноосигурителни обезщетения на длъжностните лица и другите служители на Съюза. Членовете на семейството на служителите на Агенцията, които са част от тяхното домакинство, са обхванати от схемата за социалноосигурителни обезщетения на длъжностните лица и другите служители на Съюза, при условие че не са наети от друг работодател освен Агенцията и при условие че не получават социалноосигурителни обезщетения от държава — членка на Съюза, или от Швейцария.

ЧЛЕН 11

(съответстващ на член 15 от Протокол (№ 7))

В правото на Съюза се определят категориите длъжностни лица и други служители на Агенцията, по отношение на които се прилагат изцяло или отчасти разпоредбите на членове 7, 8 и 9.

Имената, ранговете и адресите на длъжностните лица и други служители, включени в тези категории, се съобщават периодично на Швейцария.

ЧЛЕН 12

(съответстващ на член 17 от Протокол (№ 7))

Привилегиите, имунитетите и улесненията се предоставят на длъжностните лица и на другите служители на Агенцията единствено в интерес на Агенцията.

Агенцията се задължава да отнеме имунитета, предоставен на длъжностно лице или на друг служител, когато Агенцията счита, че отнемането на този имунитет не противоречи на интересите на Агенцията.

ЧЛЕН 13

(съответстващ на член 18 от Протокол (№ 7))

Агенцията, за целите на прилагане на настоящото допълнение, си сътрудничи с компетентните органи на Швейцария или на съответните държави — членки на Съюза.

ПРЕХОДЕН РЕЖИМ ЗА СЪЩЕСТВУВАЩОТО
ДЪЛГОСРОЧНО РЕЗЕРВИРАНЕ НА ПРЕНОСНА СПОСОБНОСТ
ПО МЕЖДУСИСТЕМНИТЕ ЕЛЕКТРОПРОВОДИ НА ШВЕЙЦАРСКИТЕ ГРАНИЦИ

РАЗДЕЛ А

ПРИНЦИПИ ЗА ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ

ЧЛЕН 1

Общи принципи и обхват

1. В настоящото приложение се определят принципите за преходен механизъм на финансова компенсация за титулярите на договори, изброени в раздел Б.
2. Финансовата компенсация се изчислява въз основа на икономическата стойност на резервирането на преносна способност за титулярите на договори, изчислена съгласно член 2.
3. Финансовата компенсация се предоставя за преходния период, определен в член 8, параграф 1 от настоящото споразумение.

4. Преди Швейцария да участва в единно свързване на пазарите за ден напред, титулярите на договори, които желаят да получават финансова компенсация, придобиват необходимата трансгранична преносна способност чрез търг, проведен от Съвместната служба за разпределяне (наричана по-нататък „ССР“) в съответствие с приложимите правила и процедури, определени от ССР. Титулярите на договори нямат право на компенсация, ако не са успели да придобият необходимата преносна способност чрез тържния процес.

5. След като Швейцария се присъедини към единното свързване на пазарите за ден напред, титулярите на договори, които желаят да получават финансова компенсация, доказват, че офертата им за покупка е била приета в процеса на единно свързване за ден напред в съответствие с приложимите правила и процедури, определени в Регламент (ЕС) 2015/1222 от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването. (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>).

ЧЛЕН 2

Изчисляване на финансовата компенсация

1. Финансовата компенсация се изчислява въз основа на компенсационен обем (в MW за даден час), както е определено в параграфи 2 и 3, умножен по компенсационна цена (в евро/MWh), както е определено в параграф 4.

2. Компенсационният обем за всеки договор е:

- а) през периода преди присъединяването на Швейцария към единното свързване на пазарите за ден напред — преносната способност (в MW за даден час), разпределена на титуляра на договора в тържния процес; при предявяване на искане за компенсацията титулярите на договори представят доказателство, че е придобита и използвана преносна способност в размер до обема на договора на границата, както и за разполагаемостта на инсталацията за производство в съответния единичен пазарен период.
- б) след като Швейцария се присъедини към единното свързване на пазарите за ден напред — обемът (в MW за даден час) на спечелилата търга оферта за покупка в процеса на единното свързване за ден напред в съответната тържна зона, до максималния обем на договорите; при предявяване на искане за финансовата компенсация титулярите на договори представят доказателство за обема на спечелилата търга оферта за покупка, както и за разполагаемостта на инсталацията за производство в съответния единичен пазарен период.

3. През всяка отделна година компенсационният обем съгласно параграф 2 се намалява до следните проценти:

- 74,3 % за посоката от Франция към Швейцария през зимата (от 1 октомври до 30 април) и 68,5 % през лятото (от 1 май до 30 септември);
- 93,9 % за посоката от Швейцария към Франция през зимата (от 1 октомври до 30 април) и 100 % през лятото (от 1 май до 30 септември).

4. Компенсационната цена се изчислява впоследствие (ex post) като положителната ценова разлика между клиринговите цени на пазара за ден напред на Швейцария и Франция, като се взема предвид посоката на установеното в миналото резервиране на преносна способност, произтичаща от пазарния резултат в пазарния времеви интервал „за ден напред“, изчислен за всеки единичен пазарен период поотделно. В случай че ценовата разлика е отрицателна, компенсация не се изплаща.

5. Размерът на компенсацията, изчислен съгласно параграфи 1—4, се намалява допълнително с 20 %, за да се отчете приносът на титулярите на договори към разходите за поддръжка и капиталовите разходи на електроенергийната мрежа.
6. В случай че общият размер на компенсационните плащания за титулярите на договори, изчислен в съответствие с параграфи 1—5, надхвърля приходите от избягване на претоварване, получени от или отредени за френско-швейцарската граница, компенсационните плащания се намаляват пропорционално за всички титуляри на договори, за да се гарантира, че общият размер на компенсационните плащания не надхвърля наличните приходи от избягване на претоварване.
7. Общата сума на финансовата компенсация за всеки титуляр на договор, изчислена съгласно настоящия член, се изплаща на титулярите на договори *ex post* ежемесечно.

ЧЛЕН 3

Финансиране на компенсацията

Финансовата компенсация съгласно член 2 се финансира чрез приходите от избягване на претоварване, генерирани от разпределянето на преносна способност на френско-швейцарската граница, получена чрез проведен от ССР търг за преносна способност на тази граница или отредена за границата чрез прилагане на методиката за разпределяне на приходите от избягването на претоварване.

ЧЛЕН 4

Изпълнение, мониторинг и уреждане на спорове

1. При необходимост НРО на Франция и на Швейцария се споразумяват относно процедури за прилагане на правилата, определени в настоящото приложение, в срок от три месеца от датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Те уведомяват ACER, Комисията и Съвместния комитет за проекта на процедурите два месеца след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.
2. НРО на Франция и Швейцария отговарят за проверката на спазването от страна на ОПС и титулярите на договори на процедурите, разработени съгласно параграф 1, включително дали компенсацията, предоставена на титулярите на договори, се ограничава до договорите, изброени в раздел Б от настоящото приложение. Те изпращат на ACER и на Съвместния комитет годишен доклад относно прилагането на преходния механизъм до 1 март на следващата година.
3. В случай че НРО не постигнат консенсус по процедурите съгласно параграф 1 в срок от три месеца от датата на влизане в сила на настоящото споразумение, Швейцария може да отнесе въпроса до Съвместния комитет, който взема решение относно процедурите за прилагане в срок от шест месеца от датата на това отнасяне.
4. Независимо от параграфи 1—3 титулярите на договори имат правото да получават финансовата компенсация от датата на влизане в сила на настоящото споразумение до края на преходния период.

РАЗДЕЛ Б

ДОГОВОРИ ЗА ДЪЛГОСРОЧНО РЕЗЕРВИРАНЕ НА ПРЕНОСНА СПОСОБНОСТ С ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ

Посока	Наименование на договора	Технология	Максимална крайна дата
FR => CH	EOS CNP Cattenom 3 / 4	Ядрена	Край на производствената дейност на съоръженията
FR => CH	NOK 94 / EDF 95	Ядрена	30.9.2036 г.
FR => CH	EDL Cattenom 3 / 4	Ядрена	Край на производствената дейност на съоръженията
FR => CH	EDL 2000	Ядрена	31.12.2039 г.
FR => CH	Participation Bugey 2	Ядрена	Край на производствената дейност на съоръжението
FR => CH	Participation Bugey 3	Ядрена	Край на производствената дейност на съоръжението
FR => CH	EOS Cleuson Dixence	Водна енергия	30.4.2030 г.
CH => FR	EOS Cleuson Dixence	Водна енергия	30.4.2030 г.
FR => CH	Eposson Pompage	Водна енергия	Край на производствената дейност на съоръжението
CH => FR	Eposson Turbine	Водна енергия	Край на производствената дейност на съоръжението

РАЗДЕЛ В

ВОДНОЕЛЕКТРИЧЕСКИ ЦЕНТРАЛИ, КОИТО ЗАПАЗВАТ РЕЗЕРВИРАНЕТО НА ПРЕНОСНА СПОСОБНОСТ ЗА НЕ ПОВЕЧЕ ОТ 65 MW

Посока	Название на електроцентралата	Максимално резервиране на преносна способност [MW]	Максимална крайна дата
FR => CH	Kembs	35	Изтичане на срока на концесията (31.12.2035 г.)
FR => CH	FM Chatelot	15	Изтичане на срока на концесията (31.12.2028 г.)
CH => FR	FM Chatelot	30	Изтичане на срока на концесията (31.12.2028 г.)
AT => CH	GKW Inn	13,3	Изтичане на срока на концесията (след 2050 г.)
CH => IT	Kraftwerke Hinterrhein	65	Изтичане на срока на концесията (31.12.2042 г.)
FR => CH	Bagnes Martigny (Champsec)	2	Изтичане на срока на концесията (31.12.2041 г.)
CH => FR	Forces Motrices de Mauvoisin	41	Изтичане на срока на концесията (31.12.2041 г.)

ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

СЛУЧАИ НА ОСВОБОЖДАВАНЕ И ПОЯСНЕНИЯ

РАЗДЕЛ А

МЕРКИ, СЪВМЕСТИМИ С ПРАВИЛНОТО ФУНКЦИОНИРАНЕ
НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР,
КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 13, ПАРАГРАФ 2, БУКВА в)

1. Следните съществуващи в Швейцария мерки са съвместими с правилното функциониране на вътрешния пазар и не подлежат на разпоредбите на член 14, параграф 3, буква б):
 - а) безвъзмездни помощи за инвестиции с цел производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници съгласно членове 25—29 от Закона за енергетиката¹ (наричан по-нататък „EnG“), включително временно освобождаване от такси за водоползване съгласно член 50а от Закона за водноелектрическата енергия)²;
 - б) договори за разлика за производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници съгласно членове 29а—29д от EnG;
 - в) участие в оперативните разходи за биомаса съгласно член 33а от EnG;
 - г) гаранции по проекти за геотермална енергия съгласно член 33 от EnG;

¹ Energiegesetz, 30 септември 2016 г. (EnG, SR 730.0), версия, приложима към 1 януари 2025 г.

² Bundesgesetz über die Nutzbarmachung der Wasserkräfte, 22 декември 1916 г. (WRG, SR 721 80), версия, приложима към 1 януари 2023 г.

д) компенсации за мерки за остатъчен поток съгласно член 80, параграф 2 от Закона за опазване на водите¹; и

е) компенсации за мерки за екологично възстановяване, свързани с водноелектрическата енергия (рязко повишаване на оттока с цел покриване на ВЕТ, пренос на наноси и миграция на рибите) съгласно член 34 от EnG.

2. Органите на Швейцария поемат ангажимент, че от момента на влизането в сила на настоящото споразумение за инсталации, за които не е предвидена дерогация съгласно член 5, параграф 2, буква б) или член 5, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2019/943², може да бъде отпусната нова помощ за производство на електроенергия само в рамките на мерките, посочени в точка 1, ако:

- от тях се изисква да продават произведената от тях електроенергия на пазара;
- не са стимулирани да предлагат своята продукция на стойност под пределните си разходи и не получават оперативна помощ за производство през периоди, когато пазарната стойност на това производство е отрицателна величина.

3. Разпоредбите в точка 1, букви а) и б) престават да се прилагат десет години след влизането в сила на настоящото споразумение, а тези в точка 1, букви в)—е) престават да се прилагат шест години след влизането в сила на настоящото споразумение. След изтичането на тези срокове швейцарският надзорен орган включва тези мерки в своите постоянни прегледи съгласно член 15, параграф 4.

¹ Bundesgesetz über den Schutz der Gewässer, 24 януари 1991 г. (GschG, SR 814 20), версия, приложима към 1 февруари 2023 г.

² Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия, ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54., както се прилага съгласно приложението.

РАЗДЕЛ Б

КАТЕГОРИИ ПОМОЩ, КОИТО МОГАТ ДА СЕ СЧИТАТ
ЗА СЪВМЕСТИМИ С ПРАВИЛНОТО ФУНКЦИОНИРАНЕ
НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР,
КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 13, ПАРАГРАФ 3, БУКВА д)

Следните категории помощ могат да се считат за съвместими с правилното функциониране на вътрешния пазар:

[...]

РАЗДЕЛ В

СЛУЧАИ НА ГРУПОВО ОСВОБОЖДАВАНЕ, КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 13, ПАРАГРАФ 4

Помощта се счита за съвместима с правилното функциониране на вътрешния пазар и се освобождава от изискванията за уведомяване съгласно член 14, ако е предоставена в съответствие с материалноправните условия, посочени в следните разпоредби:

- а) Глави I и III от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ ЕС L 187, 26.6.2014 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>), последно изменен с Регламент (ЕС) 2023/1315 на Комисията от 23 юни 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора и на Регламент (ЕС) 2022/2473 за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ ЕС L 167, 30.6.2023 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj>);
- б) членове 1—6 от Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

РАЗДЕЛ Г

ПОМОЩ *DE MINIMIS*, КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 13, ПАРАГРАФ 6

Под „помощ *de minimis*“ се разбира значението, което има в Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ ЕС L, 2023/2831, 15.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>).

По отношение на помощта, предоставена на предприятия, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес, под „помощ *de minimis*“ се разбира значението, което има в Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията от 12 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОJ L, 2023/2832, 15.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2382/oj>).

ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

ОБЩИ И СЕКТОРНИ АКТОВЕ, ПРИЛОЖИМИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,
КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 14, ПАРАГРАФ 2

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ И СЕКТОРНИ АКТОВЕ

- 1) За целите на част III и съгласно член 14, параграф 2 от настоящото споразумение Съюзът прилага следните актове:
 - а) Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ ЕС L 248, 24.9.2015 г., стр. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>);
 - б) Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането на Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ ЕС L 140, 30.4.2004 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj>), последно изменен с Регламент (ЕС) 2016/2105 на Комисията от 1 декември 2016 г. за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 794/2004 по отношение на формуляра, който трябва да се използва за уведомлението за държавна помощ за сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ ЕС L 327, 2.12.2016 г., стр. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2105/oj>);

- в) Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ ЕС L 187, 26.6.2014 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>), последно изменен с Регламент (ЕС) 2023/1315 на Комисията от 23 юни 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора и на Регламент (ЕС) 2022/2473 за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ ЕС L 167, 30.6.2023 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj>);
- г) Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ ЕС L 7, 11.1.2012 г., стр. 3, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21(1)/oj));
- д) Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ ЕС L, 2023/2831, 15.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>);
- е) Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ ЕС L, 2023/2832, 15.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

- 2) За целите на част III и съгласно член 14, параграф 3 от настоящото споразумение Швейцария създава и поддържа система за надзор на държавната помощ, която осигурява по всяко време равнище на надзор и правоприлагане, равностойно на това, което се прилага от Съюза, както е определено в член 14, параграф 2 и в точка 1) от настоящия раздел.

РАЗДЕЛ Б

НАСОКИ, СЪОБЩЕНИЯ И ПРАКТИКА НА КОМИСИЯТА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

- 1) За целите на част III и съгласно член 14, параграф 3 от настоящото споразумение швейцарският надзорен орган и компетентните съдебни органи в Швейцария вземат предвид надлежно и следват, доколкото е възможно, съответните насоки и съобщения, които са задължителни за Комисията, както и нейната практика на вземане на решения, за да осигурят равнище на надзор и правоприлагане, равностойно на това на Съюза.
- 2) Комисията уведомява Съвместния комитет за насоките и съобщенията, които счита за релевантни съгласно настоящото споразумение, и ги публикува.

ОКОЛНА СРЕДА

Релевантните правни актове на Съюза относно опазването на околната среда, посочени в член 20 и член 27, параграф 3 от настоящото споразумение, са следните:

1. 32011 L 0092: Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ ЕС L 26, 28.1.2012 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>), изменена с:
 - 32014 L 0052: Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за изменение на Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ ЕС L 124, 25.4.2014 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/52/oj>).
2. 32001 L 0042: Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).
3. 32016 L 0802: Директива (ЕС) 2016/802 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно намаляването на съдържанието на сяра в определени течни горива (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/802/oj>).

4. 32010 L 0075: Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ ЕС L 334, 17.12.2010 г., стр. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj>).
5. 32009 L 0147: Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ ЕС L 20, 26.1.2010 г., стр. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>), изменена с:
 - 32013 L 0017: Директива 2013/17/ЕС на Съвета от 13 май 2013 г. за адаптиране на някои директиви в областта на околната среда поради присъединяването на Република Хърватия (ОВ ЕС L 158, 10.6.2013 г., стр. 193, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/17/oj>),
 - 32019 R 1010: Регламент (ЕС) 2019/1010 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно привеждането в съответствие на задълженията за докладване в рамките на законодателството, свързано с околната среда, и за изменение на регламенти (ЕО) № 166/2006 и (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/49/ЕО, 2004/35/ЕО, 2007/2/ЕО, 2009/147/ЕО и 2010/63/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 338/97 и (ЕО) № 2173/2005 на Съвета и Директива 86/278/ЕИО на Съвета (ОВ ЕС L 170, 25.6.2019 г., стр. 115, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj>).

6. 32004 L 0035: Директива 2004/35/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети (ОВ ЕС L 143, 30.4.2004 г., стр. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/35/oj>), изменена с:
- 32006 L 0021: Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии и за изменение на Директива 2004/35/ЕО (ОВ ЕС L 102, 11.4.2006 г., стр. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/21/oj>),
 - 32009 L 0031: Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации и за изменение на Директива 85/337/ЕИО на Съвета, директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и 2008/1/ЕО, и Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ ЕС L 140, 5.6.2009 г., стр. 114, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj>),
 - 32013 L 0030: Директива 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно безопасността на свързаните с нефт и газ дейности в крайбрежни води и за изменение на Директива 2004/35/ЕО (ОВ ЕС L 178, 28.6.2013 г., стр. 66, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/30/oj>),

- 32019 R 1010: Регламент (ЕС) 2019/1010 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно привеждането в съответствие на задълженията за докладване в рамките на законодателството, свързано с околната среда, и за изменение на регламенти (ЕО) № 166/2006 и (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/49/ЕО, 2004/35/ЕО, 2007/2/ЕО, 2009/147/ЕО и 2010/63/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 338/97 и (ЕО) № 2173/2005 на Съвета и Директива 86/278/ЕИО на Съвета (ОВ ЕС L 170, 25.6.2019 г., стр. 115, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj>).
-

ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ НА ЕНЕРГИЯ

Освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации:

- за правата и задълженията, които са предвидени в посочените в настоящото приложение правни актове за държавите — членки на Съюза, се счита, че са предвидени за Швейцария;
- позоваванията в тези актове на физически или юридически лица, пребиваващи или установени в държавите — членки на Съюза, се четат като включващи позовавания на физически или юридически лица, пребиваващи или установени в Швейцария.

Това се прилага при пълно спазване на институционалните разпоредби, съдържащи се в част V от настоящото споразумение.

АКТОВЕ, НА КОИТО СЕ ПРАВИ ПОЗОВАВАНЕ

1. 32018 L 2001: Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ ЕС L 328, 21.12.2018 г., стр. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>), изменена с:
 - 32023 L 2413: Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ ЕС L 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>),
 - 32022 R 0759: Делегиран регламент (ЕС) 2022/759 на Комисията от 14 декември 2021 г. за изменение на приложение VII към Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на методиката за изчисляване на количеството енергия от възобновяеми източници, използвана за индивидуално и централно охлаждане (ОВ ЕС L 139, 18.5.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/759/oj),
 - 32024 L1711: Директива (ЕС) 2024/1711 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001 и (ЕС) 2019/944 по отношение на подобряването на структурата на пазара на електроенергия в Съюза (ОВ L, 2024/1711, 26.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/2001 се четат със следните адаптации:

а) в член 2 се добавя следното:

„Определението на даден термин е приложимо само ако този термин е използван в разпоредба, която е включена в приложение VI към Споразумението между Европейския съюз и Швейцария относно електроенергията.“;

б) член 3 се адаптира, както следва:

i) параграф 1 не се прилага;

ii) параграф 2 се заменя със следното:

„Швейцария определя индикативна цел за 48,4 % дял на енергията от възобновяеми източници в своето брутно крайно потребление на енергия през 2030 г. Съвместният комитет адаптира тази цел за периодите след 2030 г., като взема предвид приложимата цел в Съюза. Швейцария публикува информация и информира Съвместния комитет, създаден със Споразумението между Европейския съюз и Швейцария относно електроенергията, относно осъществения напредък за постигането на тази цел и за изпълнението на членове 19 и 26—31а от Директива (ЕС) 2018/2001, както е посочено в приложение VI към посоченото споразумение, най-малко веднъж на всеки две години.“;

iii) в параграф 3в буква а) се заменя със следното:

„а) използването на дървени трупи, фурнирни трупи, промишлена обла дървесина, пънове и корени за производство на електроенергия.“

iv) параграф 3в, буква б) и параграфи 4, 5 и 6 не се прилагат;

v) параграф 4а се адаптира, както следва:

„4а. Швейцария установява рамка, която може да включва схеми за подпомагане и мерки за улесняване на оползотворяването на споразуменията за закупуване на електрическа енергия от възобновяеми източници, позволяваща внедряването на електрическа енергия от възобновяеми източници до равнище, което е в съответствие с националната цел, посочена в параграф 2. По-специално тази рамка води до преодоляване на оставащите пречки пред постигането на високо равнище на снабдяване с електрическа енергия от възобновяеми източници и пред разработването на необходимата инфраструктура за пренос, разпределение и съхранение, включително съвместно разположени съоръжения за съхранение на енергия. При разработването на тази рамка Швейцария взема предвид допълнителната електрическа енергия от възобновяеми източници, необходима за задоволяване на търсенето в сектора на транспорта, промишлеността, строителството и топлинната енергия и енергията за охлаждане, както и за производството на възобновяеми горива от небиологичен произход.“;

в) член 5 не се прилага;

г) членове 8—14 не се прилагат;

д) член 15 и членове 15б—16е не се прилагат; вместо това Швейцария поддържа и въвежда съпоставими правила, за да постигне целта да увеличи своя дял на електроенергията от възобновяеми източници. Тези правила включват:

i) определяне на зони, в които могат да се изграждат централи за производство на електроенергия от възобновяеми източници,

ii) участие на обществеността,

- iii) бързи и ефикасни процедури за издаване на разрешения,
- iv) подходящ статут на обществения интерес към възобновяемите енергийни източници;
- е) член 15а не се прилага;
- ж) член 17 не се прилага;
- з) член 18, параграфи 1, 2 и 4—6 не се прилагат;
- и) член 18, параграф 3 се заменя със следното:

„Швейцария създава рамка, за да гарантира, че разполага с достатъчен брой обучени и квалифицирани монтажници на i) всички форми на отоплителни и охладителни системи на основата на енергия от възобновяеми източници в строителството, промишлеността и селското стопанство, ii) слънчеви фотоволтаични уредби, включително съхраняване на енергия, и iii) точки за зареждане с електроенергия, като по този начин се способства за оптимизация на потреблението, които да обслужват растежа на енергията от възобновяеми източници, необходим за постигане на целта, определена в съответствие с член 3, параграф 2.“;

- й) Швейцария прилага член 19 единствено по отношение на електроенергия, произведена от дървени трупи, фурнирни трупи, промишлена обла дървесина, пънове и корени;
- к) член 20 и член 20а, параграфи 3 и 4 не се прилагат;
- л) член 20а, параграфи 1, 2 и 5 се прилагат три години след влизането в сила на настоящото споразумение;

м) членове 21 и 22 не се прилагат; вместо това Швейцария поддържа и въвежда съпоставими правила относно потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и общностите за възобновяема енергия в областта на електроенергията;

н) членове 22а—25 не се прилагат;

о) в член 26 се добавя следното:

„Швейцария може да определи своя дял на биогорива, течни горива от биомаса и газообразни и твърди горива от биомаса, произведени от хранителни и фуражни култури, на 0 %.“;

п) член 27, параграфи 1—5 не се прилагат;

р) член 28, параграфи 6 и 7 не се прилагат;

с) член 29, параграфи 7а и 7б не се прилагат;

т) член 29а, параграф 2 не се прилага;

у) член 30 се изменя, както следва:

i) в параграф 1, първа алинея уводното изречение се заменя със следното:

„Когато възобновяемите горива трябва да се отчитат спрямо постигането на целите, посочени в член 3, параграф 2, държавите членки изискват от икономическите оператори да покажат чрез задължителни независими и прозрачни одити в съответствие с акта за изпълнение, приет съгласно параграф 8 от настоящия член, че са изпълнени установените в член 29, параграфи 2—7 и параграф 10 и член 29а, параграф 1 критерии за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове за възобновяеми горива. За тази цел те изискват от икономическите оператори да използват система за масов баланс, която:“;

ii) параграф 2 се заменя със следното:

„2. При обработването на дадена партида съответната информация за характеристиките за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове на партидата се уточнява и се прикрепя към изходящия продукт в съответствие със следните правила:

а) ако обработването на партида от суровина води до получаване на само един изходящ продукт, който е предназначен за производството на биогорива, течни горива от биомаса или газообразни и твърди горива от биомаса, или възобновяеми горива от небиологичен произход, размерът на партидата и съответните количествени характеристики за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове се уточняват чрез използване на преобразователен коефициент, изразяващ отношението на масата на изходящия продукт, предназначен за такова производство, към масата на постъпващата в процеса суровина;

б) ако обработването на партида от суровина води до получаването на повече от един изходящ продукт, предназначен за производството на биогорива, течни горива от биомаса или газообразни и твърди горива от биомаса, или възобновяеми горива от небиологичен произход, за всеки изходящ продукт се използват отделен преобразователен коефициент и отделен масов баланс.“;

iii) в параграф 3, първа алинея първото изречение се заменя със следното:

„1. Държавите членки предприемат мерки за гарантиране, че икономическите оператори подават надеждна информация относно спазването на критериите за устойчивост и намаляване на емисиите на парникови газове, установени в член 29, параграфи 2—7 и параграф 10 и член 29а, параграф 1, и че икономическите оператори предоставят на съответната държава членка при поискване данните, използвани за съставяне на тази информация.“;

iv) в параграф 3, втора алинея първото изречение се заменя със следното:

„Задълженията, установени в настоящия параграф, се прилагат независимо дали възобновяемите горива са произведени или внесени в Съюза.“;

v) в параграф 10 уводното изречение се заменя със следното:

„10. По искане на Швейцария, което може да се основава на искането на икономически оператор, Комисията проверява въз основа на всички налични доказателства дали за даден източник на възобновяеми горива са спазени критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове, определени в член 29, параграфи 2—7 и параграф 10 и член 29а, параграф 1.“;

vi) в параграф 10 букви а) и б) се заменят със следното:

„а) да взема предвид възобновяемите горива от този източник за целите, посочени в член 29, параграф 1, първа алинея, букви а), б) и в); или

б) чрез дерогация от параграф 9 да изисква от доставчиците на източника на възобновяеми горива да представят допълнителни доказателства за спазване на тези критерии за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове и на тези прагове за намаления на емисиите на парникови газове.“;

ф) член 31а, параграф 1 се заменя със следното:

„В срок до 21 ноември 2024 г. Комисията гарантира създаването на база данни на Съюза, която позволява да се проследяват течните и газообразните възобновяеми горива (наричана по-долу „базата данни на Съюза“).“;

х) членове 32—39 не се прилагат;

ц) приложения I, IA, IV и VIII не се прилагат;

ч) част А, букви а) и п) от приложение IX не се прилагат;

ш) приложения X и XI не се прилагат.

2. 32019 R807: Делегиран регламент (ЕС) 2019/807 на Комисията от 13 март 2019 г. за допълване на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на определянето на суровините с висок риск от непреки промени в земеползването, за които се наблюдава значително разширяване на производствения район в терени с високи въглеродни запаси и за сертифициране на биогоривата, течните горива от биомаса и газообразните и твърдите горива от биомаса с нисък риск от непреки промени в земеползването (ОВ ЕС L 133, 21.5.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/807/oj)
3. 32023 R 1184: Делегиран регламент (ЕС) 2023/1184 на Комисията от 10 февруари 2023 г. за допълване на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на методология на Съюза за определяне на подробни правила за производството на възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход (ОВ ЕУ L 157, 20.6.2023 г., стр.11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1184/oj)
4. 32024 R 1408: Делегиран регламент (ЕС) 2024/1408 на Комисията за изменение на делегиран регламент (ЕС) 2023/1184 на Комисията с цел привеждане на технически термин в съответствие с Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ ЕС L 2024/1408, 21.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1408/oj)
5. 32023 R 1640: Делегиран регламент (ЕС) 2023/1640 на Комисията от 5 юни 2023 г. относно методиката за определяне на дела на биогоривото и биогаза за транспорта, произведени при преработка на биомаса в общ процес с изкопаеми горива (ОВ ЕС L 205, 18.8.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1640/oj)

6. 32023 R 1185: Делегиран регламент (ЕС) 2023/1185 на Комисията от 10 февруари 2023 г. за допълване на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета чрез определяне на минимален праг за намаление на емисиите на парникови газове от рециклирани въглеродни горива и определяне на методика за оценяване на намалението на емисиите на парникови газове от възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небιологичен произход и от рециклирани въглеродни горива (ОВ L 157, 20.6.2023 г., п. 20, http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1185/oj)

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Делегиран регламент (ЕС) 2023/1185 се четат със следните адаптации:

- а) разпоредбите на Делегиран регламент (ЕС) 2023/1185 относно изчисляването на целите за горива и електроенергия от възобновяеми източници, доставяни за транспортния сектор, и целите за биогорива и биогаз от ново поколение, в които се прави позоваване на член 25, параграф 2 от Директива (ЕС) 2018/2001, не се прилагат;
 - б) разпоредбите на Делегиран регламент (ЕС) 2023/1185, свързани с рециклирани въглеродни горива, не се прилагат.
7. 32022 R 2448: Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/2448 на Комисията от 13 декември 2022 г. за изготвяне на оперативни насоки относно данните за доказване на спазването на критериите за устойчивост по отношение на горскостопанската биомаса, определени в член 29 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ ЕС L 320, 14.12.2022 г., стр. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/2448/oj)

8. 32022 D 599: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/599 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „Устойчивост на биомасата за биогорива“ („2BSvs“) за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 173, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/599/oj)
9. 32022 D 600: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/600 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „Bonsucro EU“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 176, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/600/oj)
10. 32022 D 601: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/601 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „По-добра биомаса“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 179, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/601/oj)
11. 32022 D 602: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/602 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „International Sustainability & Carbon Certification – ISCC EU“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 182, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/602/oj)

12. 32022 D 604: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/604 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „Red Tractor Farm Assurance Crops and Sugar Beet Scheme“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 188, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/604/oj)
13. 32022 D 605: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/605 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „REDcert-EU“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 191, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/605/oj)
14. 32022 D 606: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/606 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „Round Table on Responsible Soy with EU RED Requirements (RTRS EU RED)“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 194, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/606/oj)
15. 32022 D 607: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/607 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „Roundtable on Sustainable Biomaterials (RSB) EU RED“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 197, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/607/oj)

16. 32022 D 608: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/608 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на „Scottish Quality Crops Farm Assurance Scheme (SQC)“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 200, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/608/oj)
17. 32022 D 609: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/609 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на доброволната схема „SURE“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/609/oj)
18. 32022 D 610: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/610 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на „Trade Assurance Scheme for Combinable Crops (TASCC)“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/610/oj)
19. 32022 D 611: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/611 на Комисията от 8 април 2022 г. за признаване на „Universal Feed Assurance Scheme (UFAS)“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 114, 12.4.2022 г., стр. 209, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/611/oj)

20. 32022 D 2461: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/2461 на Комисията от 14 декември 2022 г. за признаване на схемата „KZR INiG“ за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива и за отмяна на Решение за изпълнение (ЕС) 2022/603 на Комисията (ОВ ЕС L 321, 15.12.2022 г., стр. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2461/oj)
21. 32022 D 1657: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/1657 на Комисията от 26 септември 2022 г. за признаване на доброволната схема „Програма за устойчива биомаса“ за доказване на съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 249, 27.9.2022 г., стр. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1657/oj)
22. 32022 D 1656: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/1656 на Комисията от 26 септември 2022 г. за признаване на австрийската схема за сертифициране в селското стопанство (AACS) за доказване на съответствие с изискванията, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на биогоривата, течните горива от биомаса, газообразните и твърдите горива от биомаса, възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклираните въглеродни горива (ОВ ЕС L 249, 27.9.2022 г., стр. 50, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1656/oj)
23. 32022 R 996: Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/996 на Комисията от 14 юни 2022 г. относно правилата за проверка на критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове и критериите за нисък риск от непреки промени в земеползването (ОВ ЕС L 168, 27.6.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/996/oj)

24. 32022 D 1655: Решение за изпълнение (ЕС) 2022/1655 на Комисията от 26 септември 2022 г. за признаване на доклада, включващ информация за типичните емисии на парникови газове от отглеждането на соя в Аржентина съгласно член 31, параграфи 3 и 4 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ ЕС L 249, 27.9.2022 г., стр. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1655/oj)
25. 32024 D 861: Решение за изпълнение (ЕС) 2024/861 на Комисията от 15 март 2024 г. за признаване на доклада, включващ информация за типичните емисии на парникови газове от отглеждането на маслодайни семена от рапица в Канада съгласно член 31, параграфи 3 и 4 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ ЕС L 2024/861, 19.3.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/861/oj)
26. 32023 D 1760: Решение за изпълнение (ЕС) 2023/1760 на Комисията от 11 септември 2023 г. за признаване на доклада, включващ информация за типичните емисии на парникови газове от отглеждането на маслодайни семена от рапица в Австралия съгласно член 31, параграф 3 и 4 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ ЕС L 224, 12.9.2023 г., стр. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1760/oj)
-

ПРИЛОЖЕНИЕ ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 49 ОТ НАСТОЯЩОТО
СПОРАЗУМЕНИЕ

ЧЛЕН 1

Списък на дейностите на агенциите, информационните системи
и другите дейности на Съюза, в които Швейцария следва да участва финансово

Швейцария участва финансово в следното:

а) агенции:

- Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия, създадена с Регламент (ЕС) 2019/942 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за създаване на Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 22, както се прилага съгласно приложение I към Споразумението), като се взема предвид обхватът на настоящото споразумение, в размер на 85 % от реда за субсидии в бюджета на Съюза за въпросната година;

б) информационни системи:

- базата данни на Съюза, създадена с Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82, както се прилага съгласно приложение VI към Споразумението);

в) други дейности:

няма.

ЧЛЕН 2

Условия за плащане

1. Плащанията, дължими съгласно член 49 от настоящото споразумение, се извършват в съответствие с настоящия член.
2. При отправяне на поканата за внасяне на средства за финансовата година Комисията съобщава на Швейцария следната информация:
 - а) размера на оперативната вноска: и
 - б) размера на таксата за участие.

3. Комисията съобщава на Швейцария, във възможно най-кратък срок и най-късно на 16 април от всяка финансова година, следната информация във връзка с участието на Швейцария:

- а) сумите на бюджетните кредити за поети задължения в годишния гласуван бюджет на Съюза, вписани в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за съответната година за всяка агенция на Съюза, като за всяка агенция се взема предвид коригираната оперативна вноска, както е определено в член 1, и сумите на бюджетните кредити за поети задължения във връзка с гласувания бюджет на Съюза за съответната година относно съответния бюджет на информационните системи и други дейности, покриващи участието на Швейцария в съответствие с член 1;
- б) размера на таксата за участие, посочена в член 49, параграф 7 от настоящото споразумение; и
- в) по отношение на агенциите, през година N + 1 сумите на бюджетните задължения, поети във връзка с бюджетните кредити за поети задължения, разрешени през година N по съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза във връзка с годишния бюджет на Съюза, вписани в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за година N.

4. Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогноза за информацията по параграф 3, букви а) и б) във възможно най-кратък срок и най-късно до 1 септември на финансовата година.

5. Най-късно на 16 април, а ако е приложимо за съответната агенция, информационна система или друга дейност — най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври на всяка финансова година, Комисията отправя до Швейцария покана за внасяне на средства, която съответства на вноската на Швейцария съгласно настоящото споразумение за всяка от агенциите, информационните системи и другите дейности, в които участва Швейцария.

6. Поканата(ите) за внасяне на средства, посочена(и) в параграф 5, се структурира(т) на траншове, както следва:

- а) първият транш за всяка година във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя до 16 април, съответства на сума, която не надвишава равностойността на прогнозната годишна финансова вноска за съответната агенция, информационна система или друга дейност, посочена в параграф 4.

Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата;

- б) когато е приложимо, вторият транш за годината във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври, съответства на разликата между сумата, посочена в параграф 4, и сумата, посочена в параграф 5, ако сумата, посочена в параграф 5, е по-голяма.

Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 21 декември.

За всяка покана за внасяне на средства Швейцария може да извършва отделни плащания за всяка агенция, информационна система или друга дейност.

7. За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 90 дни от влизането в сила на настоящото споразумение.

Швейцария плаща сумата, посочена в поканата за внасяне на средства, не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата.

8. Всяко забавяне на плащането на финансовата вноска води до плащане от страна на Швейцария на лихва за забава върху неизплатената сума, считано от датата на падежа до деня, в който неизплатената сума е изплатена изцяло.

Лихвеният процент за дължими суми, неплатени до падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия ден от месеца, в който се пада падежът, или 0 % — която от двете стойности е по-висока — плюс 3,5 процентни пункта.

ЧЛЕН 3

Корекция на финансовата вноска на Швейцария за агенциите на Съюза с оглед на изпълнението

Корекцията на финансовата вноска на Швейцария за агенциите на Съюза се извършва през година $N + 1$, когато първоначалната оперативна вноска се коригира нагоре или надолу с разликата между първоначалната оперативна вноска и коригирана вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските за година N към размера на бюджетните задължения, поети по бюджетните кредити за поети задължения, разрешени през година N по съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза. Когато е приложимо, при разликата се взема предвид за всяка агенция основаната на проценти коригирана оперативна вноска, както е определено в член 1.

ЧЛЕН 4

Преходен режим

В случай че датата на влизане в сила на настоящото споразумение не е 1 януари, се прилага настоящият член чрез дерогация от член 2.

За първата година от прилагането на настоящото споразумение, във връзка с дължимата за въпросната година оперативна вноска, приложима за съответната агенция, информационна система или друга дейност, както е установено в съответствие с член 49 от Споразумението и членове 1—3 от настоящото приложение, оперативната вноска се намалява на принципа *pro rata temporis*, като размерът на дължимата годишната оперативна вноска се умножи по съотношението между:

- а) броя на календарните дни от датата на влизане в сила на Споразумението до 31 декември на въпросната година; и
 - б) общия брой календарни дни на въпросната година.
-

ПРОТОКОЛ

ПРОТОКОЛ ОТНОСНО АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ГЛАВА I

УВОДНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН I.1

Обхват

Ако една от договарящите страни (наричани по-нататък „страните“) внесе спор за арбитраж в съответствие с член 32, параграф 2 или член 33, параграф 2 от настоящото споразумение, се прилагат правилата, установени в настоящия протокол.

ЧЛЕН I.2

Услуги за регистратура и секретариат

Международното бюро на Постоянния арбитражен съд в Хага (наричано по-нататък „Международното бюро“) изпълнява функциите на регистратура и осигурява необходимите секретарски услуги.

ЧЛЕН I.3

Известия и изчисляване на сроковете

1. Известията, включително съобщенията или предложенията, могат да бъдат изпращани чрез всякакви средства за комуникация, които удостоверяват тяхното предаване или дават възможност за удостоверяването им.
2. Такива известия могат да бъдат изпращани по електронен път само ако страната специално е определила или разрешила въпросният адрес да се използва за тази цел.
3. Тези известия, които се връчват на страните, се изпращат за Швейцария — до Отдел „Европа“ към Федералния департамент на външните работи на Швейцария, а за Съюза — до Правната служба на Комисията.
4. Всеки срок, определен в настоящия протокол, започва да тече от деня след настъпването на дадено събитие или извършването на дадено действие. Ако последният ден за предаване на документ съвпада с неработен ден на институциите на Съюза или на правителството на Швейцария, срокът за предаване на документа изтича на първия следващ работен ден. В рамките на срока се броят и неработните дни, които попадат в този период.

ЧЛЕН I.4

Известие за арбитраж

1. Страната, която поема инициативата да използва арбитраж (наричана по-нататък „страната ищец“), изпраща известие за арбитраж на другата страна (наричана по-нататък „страната ответник“) и на Международното бюро.

2. Приема се, че арбитражното производство започва в деня след деня, в който страната ответник е получила известието за арбитраж.

3. Известието за арбитраж включва следната информация:

- а) искането спорът да се отнесе към арбитраж;
- б) имената и данните за контакт на страните;
- в) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ищец;
- г) правното основание на производството е член 32, параграф 2 или член 33, параграф 2 от настоящото споразумение и:
 - і) в случаите, посочени в член 32, параграф 2 от настоящото споразумение — въпроса, предизвикващ спора, както официално е вписан за разрешаване в дневния ред на Съвместния комитет в съответствие с член 32, параграф 1 от настоящото споразумение; и
 - іі) в случаите, посочени в член 33, параграф 2 от настоящото споразумение — решението на арбитражния съд, всички мерки за изпълнение, посочени в член 32, параграф 5 от настоящото споразумение, и оспорваните компенсаторни мерки;
- д) посочването на правило, което е причина за спора или е свързано с него;
- е) кратко описание на спора; и
- ж) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат назначени петима арбитри — определянето на двама арбитри.

4. В случаите, посочени в член 32, параграф 3 от настоящото споразумение, известието за арбитраж може също да съдържа информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

5. Всякакви твърдения относно достатъчността на известието за арбитраж не възпрепятстват формирането на арбитражния съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.

ЧЛЕН I.5

Отговор на известието за арбитраж

1. В срок от 60 дни от получаване на известието за арбитраж страната ответник изпраща на страната ищец и на Международното бюро отговор на известието за арбитраж, който включва следната информация:

- а) имената и данните за контакт на страните;
- б) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ответник;
- в) отговор на информацията, предоставена в известието за арбитраж в съответствие с член I.4, параграф 3, букви г) — е); и
- г) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат назначени петима арбитри — определянето на двама арбитри.

2. В случаите, посочени в член 32, параграф 3 от настоящото споразумение, отговорът на известието за арбитраж може също да съдържа отговор на информацията в известието за арбитраж съгласно член I.4, параграф 4 от настоящия протокол и информацията относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.
3. Липсата на отговор или непълният или закъснял отговор от страната ответник на известието за арбитраж не възпрепятства сформирането на арбитражен съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.
4. Ако в своя отговор на известието за арбитраж страната ответник поиска арбитражният съд да се състои от петима арбитри, страната ищец определя допълнителен арбитър в срок от 30 дни от получаването на отговора на известието за арбитраж.

ЧЛЕН I.6

Представителство и съдействие

1. Страните се представляват пред арбитражния съд от един или няколко представители. Представителите могат да бъдат подпомагани от съветници или адвокати.
2. Всяка промяна на представителите или на техните адреси се съобщава на другата страна, Международното бюро и арбитражния съд. Арбитражният съд може по всяко време, по собствена инициатива или по искане на една от страните, да поиска доказателства за правомощията, предоставени на представителите на страните.

ГЛАВА II

СЪСТАВ НА АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ЧЛЕН II.1

Брой арбитри

Арбитражният съд се състои от трима арбитри. Ако в своето известие за арбитраж страната ищец или в отговора си на известието за арбитраж страната ответник поиска това, арбитражният съд се състои от петима арбитри.

ЧЛЕН II.2

Назначаване на арбитри

1. Ако трябва да бъдат назначени трима арбитри, всяка от страните определя един от тях. Двата арбитри, назначени от страните, избират третия арбитър, който председателства арбитражния съд.
2. Ако трябва да бъдат назначени петима арбитри, всяка от страните определя двама от тях. Четиримата арбитри, назначени от страните, избират петия арбитър, който председателства арбитражния съд.

3. Ако в срок от 30 дни от определянето на последния арбитър, назначен от страните, арбитрите не са постигнали съгласие относно избора на председател на арбитражния съд, председателят се назначава от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд.

4. За да се подпомогне изборът на арбитри за съставяне на арбитражния съд, се създава и при необходимост се актуализира примерен списък на лицата, които притежават квалификацията, посочени в параграф 6, който списък е общ за всички двустранни споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно здравето, съставено в [...] на [...] (наричано по-нататък „Споразумението относно здравето“), Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти, съставено в Люксембург на 21 юни 1999 г. (наричано по-нататък „Споразумението относно търговията със селскостопански продукти“), и Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз, съставено в [...] на [...] (наричано по-нататък „Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария“). За целите на Споразумението Съвместният комитет приема и актуализира този списък с решение.

5. Ако една от страните не определи арбитър, генералният секретар на Постоянния арбитражен съд назначава този арбитър от списъка, посочен в параграф 4. Ако няма такъв списък, арбитърът се назначава чрез жребий от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд измежду лицата, които са били официално предложени от едната или от двете страни за целите на параграф 4.

6. Лицата, които влизат в състава на арбитражния съд, са висококвалифицирани лица, със или без връзки със страните, които разполагат с многостранен опит и чиято независимост и липса на конфликт на интереси са гарантирани. По-специално, те имат доказан експертен опит в областта на правото и въпросите, обхванати от настоящото споразумение; те не приемат указания от никоя от страните и служат в качеството си на частни лица, като не приемат инструкции от никоя организация или правителство по въпроси, свързани със спора. Председателят на арбитражния съд също има опит в областта на процедурите за уреждане на спорове.

ЧЛЕН II.3

Декларации на арбитрите

1. Когато се разглежда назначаването на дадено лице за арбитър, това лице докладва за всички обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост. От момента на назначаването и докато трае цялото арбитражно производство арбитърът незабавно съобщава на страните и на другите арбитри за наличието на такива обстоятелства, ако той все още не е направил това.
2. Всеки арбитър може да бъде освободен от длъжност, ако са налице обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост.
3. Дадена страна може да поиска единствено освобождаването от длъжност на арбитър, който е назначила, по причина, която ѝ е станала известна след това назначаване.
4. Ако даден арбитър не предприеме действия или ако е невъзможно *de jure* или *de facto* арбитърът да изпълнява своите функции, се прилага процедурата за освобождаване от длъжност на арбитрите, предвидена в член II.4.

ЧЛЕН II.4

Освобождаване от длъжност на арбитри

1. Всяка страна, която желае освобождаването от длъжност на арбитър, подава искане за освобождаване от длъжност в срок от 30 дни от датата, на която е уведомена за назначаването на този арбитър, или в срок от 30 дни от датата, на която е узнала за обстоятелствата, посочени в член II.3.
2. Искането за освобождаване от длъжност се изпраща до другата страна, до арбитъра, чието освобождаване е поискано, до другите арбитри и до Международното бюро. В него се посочват мотивите за искането за освобождаване от длъжност.
3. Когато е отправено искане за освобождаване от длъжност, другата страна може да приеме искането за освобождаване от длъжност. Въпросният арбитър също може да се оттегли. Приемането или оттеглянето не предполага признаване на причините за искането за освобождаване от длъжност.
4. Ако в срок от 15 дни от датата на уведомяване за искането за освобождаване от длъжност другата страна не приеме това искане или въпросният арбитър не се оттегли, страната, която иска освобождаването, може да поиска от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд да вземе решение относно освобождаването от длъжност.
5. Освен ако страните не се споразумеят за друго, в решението, посочено в параграф 4, се посочват причините за това решение.

ЧЛЕН II.5

Замяна на арбитър

1. При спазване на параграф 2 от настоящия член, ако по време на арбитражното производство е необходимо да се замени даден арбитър, се назначава или избира негов заместник в съответствие с процедурата, предвидена в член II.2, приложима за назначаването или избора на арбитъра, който следва да бъде заменен. Тази процедура се прилага дори когато една страна не е упражнила правото си да назначи или да участва в назначаването на арбитъра, който следва да бъде заменен.
2. В случай на замяна на арбитър процедурата се възобновява на етапа, на който заместеният арбитър е престанал да изпълнява функциите си, освен ако арбитражният съд не реши друго.

ЧЛЕН II.6

Освобождаване от отговорност

Освен в случаите на умишлено нарушение или груба небрежност, страните се отказват, доколкото е позволено от приложимото право, от всякакви действия срещу арбитрите за всяко действие или бездействие, свързано с арбитража.

ГЛАВА III

АРБИТРАЖНИ ПРОИЗВОДСТВА

ЧЛЕН III.1

Общи разпоредби

1. Датата на сформирание на арбитражния съд е датата, на която последният арбитър е приел назначението си.
2. Арбитражният съд гарантира, че страните се третират еднакво и че на подходящ етап от производството всяка от тях има достатъчна възможност да предяви правата си и да представи своята позиция. Арбитражният съд провежда производството по такъв начин, че да се избегнат забавяния и ненужни разходи и да се гарантира уреждането на спора между страните.
3. Освен ако арбитражният съд не реши друго, след като е изслушал страните, се организира заседание.
4. Когато една от страните изпраща съобщение до арбитражния съд, тя прави това чрез Международното бюро и едновременно с това изпраща копие до другата страна. Международното бюро изпраща копие от това съобщение на всеки един от арбитрите.

ЧЛЕН III.2

Място на провеждане на арбитраж

Мястото на провеждане на арбитража е Хага. Арбитражният съд може да заседава на всяко друго място, което счете за подходящо за разискванията си, ако това се налага поради изключителни обстоятелства.

ЧЛЕН III.3

Език

1. Езиците на производствата пред арбитражния съд са френски и английски език.
2. Арбитражният съд може да разпорежи всички документи, приложени към исковата молба или към писмената защита, и всички допълнителни документи, представени по време на производството на оригиналния им език, да бъдат придружени от писмен превод на един от езиците на производството.

ЧЛЕН III.4

Искова молба

1. Страната ищец изпраща писмено исковата си молба на страната ответник и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ищец може да избере да счита своето известие за арбитраж, посочено в член I.4, за искова молба, при условие че то също така отговаря на условията, посочени в параграфи 2 и 3 от настоящия член.

2. Исковата молба включва следната информация:

а) информацията, посочена в член I.4, параграф 3, букви б)–е);

б) изявление за фактите в подкрепа на иска; и

в) правните доводи, изтъкнати в подкрепа на иска.

3. Исковата молба се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ищец, или следва да се позовава на тях. В случаите, посочени в член 32, параграф 3 от настоящото споразумение, исковата молба съдържа, доколкото е възможно, и информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН III.5

Писмена защита

1. Страната ответник изпраща писмената защита на страната ищец и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ответник може да реши да счете отговора на известието за арбитраж, посочен в член I.5, за писмена защита, при условие че отговорът на известието за арбитраж отговаря и на условията по параграф 2 от настоящия член.

2. В писмената защита се дава отговор на точките в исковата молба, посочени в съответствие с член III.4, параграф 2, букви а)—в) от настоящия протокол. Писмената защита се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ответник, или следва да се позовава на тях. В случаите, посочени в член 32, параграф 3 от настоящото споразумение, писмената защита съдържа, доколкото е възможно, и информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.
3. В писмената защита или на по-късен етап от арбитражното производство, ако арбитражният съд реши, че забавянето е оправдано от обстоятелствата, страната ответник може да предяви насрещен иск, при условие че арбитражният съд е компетентен по отношение на него.
4. Член III.4, параграфи 2 и 3 се прилагат за насрещен иск.

ЧЛЕН III.6

Арбитражна компетентност

1. Арбитражният съд се произнася по въпроса дали е компетентен въз основа на член 32, параграф 2 или член 33, параграф 2 от настоящото споразумение.
2. В случаите, посочени в член 32, параграф 2 от настоящото споразумение, арбитражният съд има мандат да разглежда въпроса, предизвикващ спора, както официално е вписан за разрешаване в дневния ред на Съвместния комитет в съответствие с член 32, параграф 1 от настоящото споразумение.

3. В случаите, посочени в член 33, параграф 2 от настоящото споразумение, арбитражният съд, който е разгледал основното дело, има мандат да разгледа пропорционалността на оспорваните компенсаторни мерки, включително когато тези мерки са взети изцяло или частично в рамките на друго двустранно споразумение в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария.
4. Процесуално възражение, че арбитражният съд не е компетентен, се прави най-късно в писмената защита или, в случай на насрещен иск, в отговора. Фактът, че дадена страна е назначила арбитър или е участвала в неговото назначаване, не я лишава от правото да направи такова процесуално възражение. Процесуалното възражение, че спорът надхвърля правомощията на арбитражния съд, се прави веднага след като въпросът, за който се твърди, че надхвърля правомощията му, бъде повдигнат по време на арбитражното производство. Във всеки случай арбитражният съд може да допусне процесуално възражение, направено след изтичането на определения срок, ако счита, че закъснението е по основателна причина.
5. Арбитражният съд може да се произнесе по процесуалното възражение, посочено в параграф 4, или като го разглежда като предварителен въпрос, или в решението по същество.

ЧЛЕН III.7

Други писмени изявления

След като се консултира със страните, арбитражният съд решава какви други писмени изявления, освен исковата молба и писмената защита, страните трябва или могат да представят, и определя срок за представянето им.

ЧЛЕН III.8

Срокове

1. Определените от арбитражния съд срокове за съобщаване на писмените документи, включително исковата молба и писмената защита, не надвишават 90 дни, освен ако страните не се споразумеят за друго.
2. Арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от 12 месеца от датата на сформирането си. При изключителни обстоятелства, свързани с особени трудности, арбитражният съд може да удължи този срок с най-много три допълнителни месеца.
3. Сроковете, определени в параграфи 1 и 2, се съкращават наполовина:
 - а) по искане на страната ищец или на страната ответник, ако в срок от 30 дни от това искане арбитражният съд постанови, след изслушване на другата страна, че случаят е неотложен; или
 - б) ако страните се споразумеят за това.
4. В случаите, посочени в член 33, параграф 2 от настоящото споразумение, арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от шест месеца от датата, на която са били съобщени компенсаторните мерки в съответствие с член 33, параграф 1 от настоящото споразумение.

ЧЛЕН III.9

Сезиране на Съда на Европейския съюз

1. В изпълнение на член 29 и член 32, параграф 3 от настоящото споразумение арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз.
2. Арбитражният съд може да сезира Съда на Европейския съюз по всяко време на производството, при условие че арбитражният съд е в състояние да определи достатъчно точно правната и фактическата обстановка по делото, както и правните въпроси, които повдига.

Производството пред арбитражния съд се спира, докато Съдът на Европейския съюз се произнесе.

3. Всяка страна може да изпрати мотивирано искане до арбитражния съд за сезиране на Съда на Европейския съюз. Арбитражният съд отхвърля такова искане, ако прецени, че условията за сезиране на Съда на Европейския съюз, посочени в параграф 1, не са изпълнени. Ако арбитражният съд отхвърли искането на някоя от страните за сезиране на Съда на Европейския съюз, той мотивира решението си в решението по същество.

4. Арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз с известие. Известието съдържа най-малко следната информация:

- а) кратко описание на спора;
- б) правния(те) акт(ове) на Съюза и/или спорната(ите) разпоредба(и) на настоящото споразумение; и

- в) понятието от правото на Съюза, което трябва да се тълкува в съответствие с член 29, параграф 2 от настоящото споразумение.

Арбитражният съд известява страните относно сезирането на Съда на Европейския съюз.

5. Съдът на Европейския съюз прилага по аналогия вътрешния процедурен правилник, приложим към упражняването на неговата компетентност да се произнася по преюдициални запитвания относно тълкуването на Договорите и актовете на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

6. Представителите и адвокатите, упълномощени да представляват страните пред арбитражния съд съгласно членове I.4, I.5, III.4 и III.5, са упълномощени да представляват страните пред Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН III.10

Временни мерки

1. В случаите, посочени в член 33, параграф 2 от настоящото споразумение, всяка от страните може на всеки етап от арбитражното производство да поиска временни мерки, състоящи се в спирането на компенсаторните мерки.

2. В молбите по параграф 1 се излагат предметът на спора, обстоятелствата, които обуславят неотложността, както и фактическите и правните основания, които *prima facie* обосновават необходимостта от постановяване на поисканите временни мерки. В тях се съдържат всички налични доказателства и доказателствени искания в подкрепа на постановяването на временните мерки.

3. Страната, поискала временните мерки, изпраща молбата си в писмена форма до другата страна и до арбитражния съд чрез Международното бюро. Арбитражният съд определя кратък срок, в който другата страна може да представи писмено или устно становище.

4. В срок от един месец от подаването на молбата, посочена в параграф 1, арбитражният съд приема решение за спиране на оспорваните компенсаторни мерки, ако са изпълнени следните условия:

- а) арбитражният съд е удовлетворен *prima facie* от основателността на делото, представено от страната, поискала временните мерки в своята молба;
- б) арбитражният съд счита, че в очакване на окончателното му решение страната, поискала временните мерки, би понесла значителна и непоправима вреда, ако компенсаторните мерки не бъдат спрени; и
- в) вредата, причинена на страната, която иска постановяване на временни мерки, вследствие на незабавното прилагане на спорните компенсаторни мерки, надделява над интереса от незабавното и ефективно прилагане на тези мерки.

5. Спирането на производството, посочено в член III.9, параграф 2, втора алинея, не се прилага при производства по настоящия член.

6. Решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4, има само временно действие и не засяга решението на арбитражния съд по съществото на делото.

7. Освен ако в решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4 от настоящия член, не е определена по-ранна дата за прекратяване на спирането, спирането се прекратява, когато бъде взето окончателното решение съгласно член 33, параграф 2 от настоящото споразумение.

8. За да се избегнат съмнения, за целите на настоящия член се приема, че при отчитане на съответните интереси на страната, поискала временните мерки, и на другата страна арбитражният съд взема предвид интересите на физическите лица и икономическите оператори на страните, но това отчитане не е равнозначно на предоставяне на процесуална легитимация на такива физически лица или икономически оператори пред арбитражния съд.

ЧЛЕН III.11

Доказателства

1. Всяка страна предоставя доказателства за фактите, на които основава своя иск или своята защита.

2. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от страните съответна информация, която той счита за необходима и подходяща. Арбитражният съд определя срок, в който страните да отговорят на неговото искане.

3. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от всеки източник информация, която смята за подходяща. Арбитражният съд може също да потърси мнението на експерти, както прецени за подходящо и при спазване на ред и условия, договорени от страните, когато е приложимо.

4. Информацията, получена от арбитражния съд по настоящия член, се предоставя на страните и те могат да предоставят бележките си по нея на арбитражния съд.

5. След като потърси мнението на другата страна, арбитражният съд приема подходящи мерки, за да отговори на всички въпроси, повдигнати от една от страните по отношение на защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси на поверителността.

6. Арбитражният съд определя допустимостта, относимостта и тежестта на представените доказателства.

ЧЛЕН III.12

Заседания на арбитражния съд

1. Когато трябва да се проведе заседание, арбитражният съд, след като се консултира със страните, уведомява страните достатъчно време предварително за датата, часа и мястото на заседанието.

2. Заседанията са открити, освен ако арбитражният съд, по своя инициатива или по искане на страните, при наличието на сериозни основания не реши друго.

3. Протоколът от всяко заседание се изготвя и подписва от председателя на арбитражния съд. Само този протокол е автентичен.

4. Арбитражният съд може да реши да проведе заседанието виртуално в съответствие с практиката на Международното бюро. Страните се уведомяват своевременно за тази практика. В тези случаи се прилагат параграф 1, *mutatis mutandis*, и параграф 3.

ЧЛЕН III.13

Бездействие

1. Ако в рамките на срока, определен в настоящия протокол или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ищец не е представила исковата си молба, арбитражният съд разпорежда приключването на арбитражното производство, освен ако има нерешени въпроси, по които може да е необходимо решение, и ако арбитражният съд счете това за целесъобразно.

Ако в рамките на срока, определен в настоящия протокол или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ответник не е представила своя отговор на известието за арбитраж или писмената си защита, арбитражният съд разпорежда продължаването на производството, без да счита, че това бездействие само по себе си представлява приемане на твърденията на страната ищец.

Втората алинея се прилага и когато страната ищец не представи отговор на насрещен иск.

2. Ако страна, надлежно призована да се яви в съответствие с член III.12, параграф 1, не се яви на заседание и не докаже достатъчна причина за неявяването си, арбитражният съд може да продължи арбитража.

3. Ако страна, надлежно приканена от арбитражния съд да представи допълнителни доказателства, не направи това в определените срокове, без да посочи достатъчна причина за това, арбитражният съд може да се произнесе въз основа на доказателствата, с които разполага.

ЧЛЕН III.14

Приключване на процедурата

1. Когато се докаже, че страните са имали разумна възможност да представят своите доводи, арбитражният съд може да обяви приключването на производството.
2. Арбитражният съд може, ако счете това за необходимо поради изключителни обстоятелства, да реши по собствена инициатива или по искане на някоя от страните да възобнови производството по всяко време, преди да вземе решението си.

ГЛАВА IV

РЕШЕНИЕ

ЧЛЕН IV.1

Решения

Арбитражният съд се стреми да взема решенията си с консенсус. Ако обаче се окаже невъзможно да се вземе решение с консенсус, решението на арбитражния съд се взема с мнозинство от арбитрите.

ЧЛЕН IV.2

Форма и действие на решението на арбитражния съд

1. Арбитражният съд може да взема отделни решения по различни въпроси по различно време.
2. Всички решения се постановяват в писмена форма и в тях се посочват мотивите, на които се основават. Те са окончателни и задължителни за страните.
3. Решението на арбитражния съд се подписва от арбитрите, съдържа датата, на която е взето, и мястото на арбитража. Международното бюро изпраща на страните копие от решението, подписано от арбитрите.
4. Международното бюро оповестява публично решението на арбитражния съд.

Когато оповестява публично решението на арбитражния съд, Международното бюро спазва съответните правила относно защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси, свързани с поверителността.

Правилата, посочени във втора алинея, са еднакви за всички двустранни споразумения в областите на вътрешния пазар, в които Швейцария участва, както и за Споразумението относно здравето, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на Споразумението Съвместният комитет приема и актуализира посочените правила с решение.

5. Страните се съобразяват незабавно с всички решения на арбитражния съд.

6. В случаите, посочени в член 32, параграф 2 от настоящото споразумение, след като получи становището на страните, в решението по същество арбитражният съд определя разумен срок, в който страните да се съобразят с решението му в съответствие с член 32, параграф 5 от настоящото споразумение, като взема предвид вътрешните процедури на страните.

ЧЛЕН IV.3

Приложимо право, правила за тълкуване, медиатор

1. Приложимото право се състои от настоящото споразумение, правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в него, както и всяка друга норма на международното право, от значение за прилагането на тези инструменти.
2. Арбитражният съд взема решение в съответствие с правилата за тълкуване, посочени в член 29 от настоящото споразумение.
3. Решенията, взети в миналото от орган за уреждане на спорове, по отношение на пропорционалността на компенсаторните мерки по друго двустранно споразумение измежду посочените в член 33, параграф 1, са обвързващи за арбитражния съд.
4. Арбитражният съд няма право да взема решения като медиатор или *ex aequo et bono*.

ЧЛЕН IV.4

Решение по взаимно съгласие или други причини за приключване на производството

1. Страните могат по всяко време взаимно да договорят решение на спора помежду им. Те съвместно съобщават всяко такова решение на арбитражния съд. Ако за решението се изисква одобрение съгласно приложимите вътрешни процедури на някоя от страните, това изискване се посочва в уведомлението, а арбитражното производство се спира. Ако не се изисква такова одобрение или при уведомяване за приключването на такива вътрешни процедури, арбитражното производство приключва.

2. Ако в хода на производството страната ищец писмено уведоми арбитражния съд, че не желае да продължи производството, и ако към датата, на която това съобщение е получено от арбитражния съд, страната ответник все още не е предприела никакви стъпки в производството, арбитражният съд издава разпореждане, с което официално отбелязва приключването на производството. Арбитражният съд взема решение относно разноските, които се поемат от страната ищец, ако това изглежда оправдано от поведението на тази страна.

3. Ако преди да бъде взето решението на арбитражния съд, арбитражният съд стигне до заключението, че продължаването на производството е станало безпредметно или невъзможно по каквато и да е причина, различна от посочените в параграфи 1 и 2, той информира страните за намерението си да издаде разпореждане за приключване на производството.

Първата алинея не се прилага, когато има нерешени въпроси, по които може да е необходимо да се вземе решение, и ако арбитражният съд прецени, че това е целесъобразно.

4. Арбитражният съд изпраща на страните копие от разпореждането за приключване на арбитражното производство или от решението, взето по взаимно съгласие между страните, подписано от арбитрите. Член IV.2, параграфи 2—5 се прилагат за арбитражни решения, взети по съгласие между страните.

ЧЛЕН IV.5

Поправка на решението на арбитражния съд

1. В срок от 30 дни от получаване на решението на арбитражния съд една от страните може, като уведоми другата страна и арбитражния съд чрез Международното бюро, да поиска от арбитражния съд да поправи в текста на решението си грешки в изчисленията, технически или печатни грешки или други грешки или пропуски от подобно естество. Когато счете такова искане за основателно, арбитражният съд извършва поправката в срок от 45 дни от получаването на искането. Искането няма суспензивно действие по отношение на срока, предвиден в член IV.2, параграф 6.
2. В срок от 30 дни от съобщаването на решението си арбитражният съд може по собствена инициатива да извърши корекциите, посочени в параграф 1.
3. Корекциите, посочени в параграф 1 от настоящия член, се извършват в писмена форма и представляват неразделна част от решението. Прилагат се член IV.2, параграфи 2—5.

ЧЛЕН IV.6

Хонорари на арбитрите

1. Хонорарите, посочени в член IV.7, са разумни, като се отчита сложността на делото, времето, които арбитрите му отделят, и всички други относими обстоятелства.
2. Създава се и при необходимост се актуализира списък на дневните възнаграждения и максималните и минималните часове, които са общи за всички двустранни споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и за Споразумението относно здравето, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на Споразумението Съвместният комитет приема и актуализира този списък с решение.

ЧЛЕН IV.7

Съдебни разноски

1. Всяка страна поема собствените си разноски и половината от разноските на арбитражния съд.
2. Арбитражният съд определя своите разноски в решението по съществото на делото. Тези разноски включват само:
 - а) хонорарите на арбитрите, които се посочват поотделно за всеки арбитър и се определят от самия арбитражен съд в съответствие с член IV.6;
 - б) пътните и други разходи, направени от арбитрите; и

в) таксите и разходите на Международното бюро.

3. Разноските, посочени в параграф 2, са разумни, като се вземат предвид стойността на спора, сложността на спора, времето, което арбитрите и експертите, назначени от арбитражния съд, са му посветили, както и всички други относими обстоятелства.

ЧЛЕН IV.8

Депозит за разноски

1. В началото на арбитража Международното бюро може да поиска от страните да депозират еднаква сума като аванс за разноските, посочени в член IV.7, параграф 2.

2. По време на арбитражното производство Международното бюро може да поиска от страните допълнителни депозити, освен посочените в параграф 1.

3. Всички суми, които страните депозират в изпълнение на настоящия член, се изплащат на Международното бюро и се изплащат от него за покриване на действително направените разноски, включително по-специално хонорарите, платени на арбитрите и на Международното бюро.

ГЛАВА V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН V.1

Изменения

Съвместният комитет може да приема с решение изменения на настоящия протокол.